

Gods kalpot Latvijai!

11. novembris – Lāčplēša diena – ir laiks, kad mēs pieminam un godinām tos, kuri ar drosmi, ticību un pašaieliedzību aizstāvēja mūsu zemi un brīvību. Šī diena atgādina, ka neatkarība un miers nav pašsaprotami – tie ir izcīnīti ar lielu drosmi un upuriem. Valsts robežsardzes Viļakas pārvaldes vecākā inspektore virsleitnante Edīte Danieka (foto – no labās) un Valsts robežsardzes Viļakas pārvaldes priekšnieka vietnieks pulkvežleitnants Sandris Buliga (no kreisās) kopā ar savu uzticamo dienesta suni Kardy, kā arī Valsts robežsardzes Viļakas pārvalde aicina ikvienu iedzīvotāju šajā dienā apstāties uz brīdi, aizdegt svečīti un ar cieņu pieminēt Latvijas brīvības cīnītājus. Mūsu spēks ir vienotībā, cieņā un mīlestībā pret savu valsti. Lai mūsu sirdis deg lepnums par Latviju un apziņa, ka brīvības gars dzīvo katrā no mums!

**Godināsim pagātni, stiprināsim tagadni un sargāsim
nākotni – kopā par mūsu Latviju!**

Vārds žurnālistam

Aija Socka

Aizvadītā nedēļa, šķiet, neatstāja vienaldzīgus tos iedzīvotājus, kuri kaut mazliet seko līdzī politiskajām izdarībām un notikumiem valstī. Protams, katram ir sava taisnība un argumenti vienas vai otras puses viedoklim, kas skar daudzreiz pieminēto Stambulas konvenciju, kas it kā runā par vardarbību, bet piemin arī dzimumu un imigrantu tēmu, kā arī citas lietas, kas nav īsti pieņemamas tiem, kuriem tradicionālās ģimenes un konservatīvās vērtības ir svēta lieta. Plaši apspriestajā protesta akcijā Doma laukumā dažu politiķu, NVO aktivistu, arī cilvēka, kas daļai tautas asociējās ar Atmodu, runas brīžiem bija sabiedrību aizskarošas, noniecinošas un šķeļošas. Par divainībām, pieļauju, labāk neizteikties, jo – kas vienam šķiet absurds, otram ir pieņemams un pareizs. Politiku, sabiedrības daļas un nevalstisko organizāciju pārstāvju retoriku, iespējams, ietekmēja tas, ka viņiem konvencija ir lielas naudas jautājums. Savukārt citai daļai iedzīvotāju vairāk interesē nodarbinātības, labklājības, veselības jautājumi vairāk nekā konvencija. Tiem, kuri nevar atrast darbu, kuri iztiek no vecuma, invaliditātes pensijas vai pabalsta aptuveni 200 eiro mēnesī, izdzīvošana ir būtiskāka par izrādīšanos. Tikai viņus neviens neorganizē uz demonstrācijām, nepajautā, kā viņi dzīvo, pie viņiem grūti brīdī neatnāk ne tie, kas blāva “kis, kis, kauns”, ne citi. Skumja realitāte, kad politiku *bīda* savās interesēs, kad domā par pašlabumu, nevis visas tautas labklājību.

Latvijā

Pieaug patvēruma meklētāju skaits. Patlaban Latvijā patvēruma meklētāju izmitināšanas centru kapacitāte tuvojas kritiskajai robežai, secinājusi Iekšlietu ministrija (IeM). IeM valdības lēmuma projektā par finansējuma pārdalīšanu norāda, ka Latvijā atkal sāk strauji pieaugt patvēruma meklētāju skaits, kas ievērojami noslogo Latvijas patvēruma sistēmu, tostarp patvēruma meklētāju izmitināšanas centru darbību. Šogad līdz 30.oktobrim patvērumu Latvijā lūgušas 1057 personas, no kurām 245 ir nepilngadīgas. Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes (PMLP) patvēruma meklētāju izmitināšanas centru kapacitāte pietuvojās kritiskajai robežai, un 31.oktobrī abu patvēruma meklētāju izmitināšanas centru – Ropažu novada Muceniekos un Alūksnes novada Liepnā – aizpildījums jau bija pārsniedzis 80% jeb izmitinātas 560 personas.

Plāno izmaiņas slimnīcu tīklā. Nākamo četrus gadus laikā slimnīcu karte Latvijā mainīsies. Veselības ministrija (VM) plāno vērienīgas izmaiņas. Lai pacienti arī novados varētu saņemt tādu pašu palīdzību kā universitātes slimnīcās Rīgā, stiprinās slimnīcas Daugavpilī, Liepājā, Ventspilī un Valmierā. Neatliekamo palīdzību joprojām sniegs visos stacionāros, bet lokālās slimnīcas kļūs par vietu, kur atgūties pēc operācijām vai saņemt aprūpi hronisko slimību saasinājumā. Taču dzemdēt no lauku apvidiem būs jābrauc tālāk.

Bažijas par priekšlikumu likvidēt Sabiedrības integrācijas fondu. Latvijas Pilsoniskā alianse (LPA) pauž bažas par Jaļo un Zemnieku savienības (ZZS) Saeimā iesniegto priekšlikumu likvidēt Sabiedrības integrācijas fondu (SIF). Organizācijas ieskatā, šādu priekšlikumu var vērtēt kā mēģinājumu vājināt pilsonisko sabiedrību, līdzdalību un neatkarīgu masu mediju vidi, jo tas iekļaujas plašākā tendencē ierobežot demokrātiskos procesus Latvijā. Koalīcijas partneri – “Jaunā Vienotība” un “Progresīvie” – SIF likvidāciju neatbalsta.

Vērtē, vai piešķirt pielaidi valsts noslēpumiem. Šī gada pašvaldību vēlēšanas bija pirmās, pēc kurām ieceltajiem domju vadītājiem obligāti ir jāsaņem pielaidē valsts noslēpumiem. Kā skaidro Saeimas Nacionālās drošības komitejas vadītājs, šī prasība ir svarīga, jo civilās aizsardzības plānā ir arī militārā sadaļa. Iespējama iebrukuma gadījumā to noteikti būtu jāpārzina pašvaldības mēram. Pagaidām Valsts drošības dienests (VDD) ir izvērtējis aptuveni trešdaļu pašvaldību vadošo amatpersonu. Aizvadītās nedēļas vidū bija izvērtēti 81 pieteikums, lai saņemtu pielaidi valsts noslēpumam. Atskaitot bijušo Jūrmalas domes priekšsēdētāju Gati Truksni, pārējiem 80 cilvēkiem pielaidi piešķīra. Vēl vērtēšana turpinās 36 pieteikumiem.

(Ziņas no www.lsm.lv)

Dzīvo un strādā laukos

Pa kuru laiku tie gadi paskrējuši...

Aija Socka

“Rudens ir vīrusu laiks, cilvēki sāk slimot, līdz ar to apmeklētāju skaits aptiekā palielinās. Mēģinu palīdzēt ar zālēm un padomu. Ja ir nopietnāka kaite, iesaku apmeklēt ģimenes ārstu,” teic Tilžas aptiekas vadītāja INDRA STUDENTE.

Kā vērtējat Veselības ministrijas lēmumu, ka ar janvāri nebūs jāmaksā 75 centi par katru recepti medikamentiem līdz 10 eiro? Kā līdz šim apmeklētāji ir izteikušies par šo summu?

– Runājot par šo tēmu, gada sākums bija smags laiks, jo visiem gribējās izteikties, arī pasūdzēties, ka medikamenti ir dārgi. Bet aptiekā no tās naudas nekas daudz nepaliek. Turklāt jāatceras, ka aptiekai ir savi izdevumi – elektrība, telpu īre, verifikācijas, granulas apkures katlam un citi maksājumi. Viss maksā tik, cik maksā, arī iedzīvotāju pagastā nekļūst vairāk. Ar laiku viņi pierada, jo, kā saka, cilvēks pierod pie visa. Par izmaiņām, kas gaidāmas ar nākamā gada janvāri, vēl ir pamaz informācijas. Pieļauju, ka, uzzinot, ka vairs nebūs jāmaksā par katru recepti 75 centi, cilvēki priecāsies.

Tilžas aptiekā strādājat jau vairāk nekā 40 gadus. Kādi tie bijuši?

– Jā, strādāju kopš 1984.gada 2.augusta, kad atnācu uz Tilžu kā jauna speciāliste. Darba gadi bijuši visādi. Kad sāku strādāt, zāles uz aptieku veda tikai reizi mēnesī. Nezinu, kā toreiz iztikām ar esošo medikamentu daudzumu. Iespējams, nebija tik daudz slimību, cilvēki bija veselīgāki vai mazāk uzmanības pievērša veselībai. Toreiz daudzus medikamentus varēja iegādāties bez receptēm. Tagad ir lielāka zāļu dažādība, darbā ienākuši datori. Kopumā esmu apmierināta ar profesiju, ko savulaik izvēlējos. Tas ir sirds darbs, arī dzīve laukos man patīk. Zinu cilvēkus, kuri nāk uz aptieku, varam gan parunāt, gan pajokot. Gandarījums, ka varu palīdzēt viņiem grūtos brīžos. Kādreiz, protams, kāds ir pateicis arī skarbāku vārdu, bet tas pieder pie lietas, jo, kā saka, nekur nav maizes bez garozas.

Kā laika gaitā mainījušies apmeklētāji un viņu vajadzības? Vai cilvēki interesējas par uztura bagātinātājiem un līdz lētākas zāles?

– Apmeklētāji ir vietējie iedzīvotāji. Dienā aptieku apmeklē aptuveni 20–30 cilvēki. Pie manis lielākoties iegriežas tie, kuri pēc ārsta vizītes vēlas iegādāties receptu medikamentus. Protams, interesējas arī par zālēm vai uztura bagātinātājiem, ko redzējuši reklāmās. Pajautā, vai jāzmet nauda par šiem *brīnumlīdzekļiem*. Uztura bagātinātājus laukos pērk minimāli, arī kosmētika nav pieprasītākā prece. Vairāk interesējas par receptu un arī bezreceptu medikamentiem. Ar zāļu dārdzību ir dažādi. Kad ir lēti medikamenti, prasa, kāpēc tik lēti. Savukārt, ja dārgi, tad taujā, kāpēc tik dārgi. Piedāvāju, protams, lētākās zāles.

Pēc pāris mēnešiem Jums apritēs pusapaļa dzīves jubileja, kas ikdienā var ienest vairāk atpūtas. Turpināsi strādāt?

– Jā, tas datums tuvojas. Vakar klasesbiedrenei apritēja 65 gadi. Piezvanīju, parunājām un nonācām pie domas – pa kuru laiku tie gadi paskrējuši... Droši vien vēl kādu laiciņu pastrādāšu. Iespējams, vienu vai divus gadus. Dīvainas sajūtas pārņem, apzinoties, ka Tilžā tad vairs nebūs aptiekas. Bet tāda ir realitāte gandrīz visā Balvu novadā. Ja laukos šobrīd nebūtu ārstu, tad aptiekas uzreiz varētu slēgt ciet, jo apmeklētāji ir tikai tāpēc, ka ārstu pacienti nāk iegādāties medikamentus.

Lauku aptieku farmaceiti, šķiet, ierasts, ka ir pieejami arī brīvdienās. Vai bieži sanāk konsultēt un izsniegt medikamentus ārpus darba laika?

– Bija laiki, kad laukos dzīvoja daudz cilvēku. Tad gandrīz katrās brīvdienās kāds atnāca. Tagad nāk reti. Iespējams, mājās ir zāļu rezerves. Ja atnāk, palīdzu, ja vien brīvdienās esmu mājās.

Laukos aptieka ir viena no vietām, kas pilda arī sociālo funkciju. Vai bieži uzklausa iedzīvotāju pārdomas, iespējams, arī kādu sāpi vai aizvainojumu?

– Dažreiz dzirdu, ka apmeklētāji gaitenī diskutē par politiku. Par šo tēmu negribu runāt, jo neesmu tik kompetenta. Kādreiz parunājam, piemēram, par slimībām. Sāpes vai problēmas cilvēkiem reizēm gribas uzticēt vēl kādam, jo mājās dažiem nav, ar ko parunāt. Skumji, ja cilvēkiem cienījamajos gados nav draugu vai draudzeņu, ar ko dalīties pārdomās.

Foto - no personīgā arhīva

Pie anisa konfekšu veikala Francijā. Gandrīz ik gadu Indra dodas kādā tuvākā vai tālākā ceļojumā. Taujāta, kura valsts uzrunāja vairāk, viņa teic, ka tā esot Kipra: “Lai arī tas bija sen, man tur ļoti patika. Joprojām atceros, cik silts bija ūdens.”

Nevaru iedomāties, kāda tad ir dzīve, jo, manuprāt, ļoti svarīgi tikt ar domubiedriem. Man tādā ziņā ir laimējies, jo bieži satiekos vai sazinos ar draudzenēm, kopā dzeram kafiju, apmeklējam kultūras pasākumus. Kaimiņos man dzīvo ārsta palīdzē Ingrida un mazliet attālāk – Astrīda, kura arī strādā medicīnas nozarē. Ikreiz priecājos par tikšanos ar jaunības dienu draudzenēm Baltinavā vai Rīgā – satiekot viņas, šķiet, to dzīves gadu, kas paskrējuši pēc mācībām vai studijām, nav bijis. Bērībā un jaunībā esam atvērtāki draudzībai, bet ar gadiem arvien grūtāk iegūt jaunas draudzenes.

Vai ikdienā sekojat līdz notikumiem valstī un pasaulē? Kas pārsteidz, skumdina vai priecē?

– Mazliet interesējos par notiekošo, dažkārt paskatos “Panorāmu”. Vasarā televīzijas pārraidēm atliek mazāk laika, jo ir dārzs un citi darbi. Skumdina karadarbība Ukrainā. Jālūdz Dievs, lai ir mierīgas debesis un laba veselība. Ja būs karš, kur tad vairs mēs, īpaši cilvēki gados, aizskriesim...

Vai joprojām kā viena no brīvā laika pavadīšanas iespējām ir kultūras pasākumu apmeklēšana? Kurš no pasākumiem, ko apmeklējāt pēdējā laikā, labāk patika un uzrunāja?

– Man patīk apmeklēt un izbaudīt kultūras pasākumus Latgales vēstniecībā “Gors”, Alūksnes Kultūras namā, arī Balvu Kultūras un atpūtas centrā. Dzīve ir tik īsa, ka nav jāsež mājās. No pēdējiem pasākumiem vairāk uzrunāja rokopera “Sfinksas”, jo vēl ilgu laiku par to bija jādomā. Savukārt, skatoties izrādī “Pidžama sešiem”, varēja tā izsmieties, ka gandrīz raudāju no smiekliem. Atpūtai un izklaidei dažreiz paskatos dažādus televīzijas šovus, piemēram, “Šefu gaidījāt?”, “Saimnieks meklē sievu”. Citreiz palasu kādu grāmatu, citreiz izcepu pīrāgu vai torti, lai panašotos kopā ar draudzenēm vai dēlu, kad viņš atbrauc no Rīgas. Ja man jāizvēlas – marinēt gurķus vai cept pīrāgu, izvēlos pīrāgu. Pašu ceptie pīrāgi ir daudz garšīgāki nekā veikalā pirktie, arī aromāts brīnīšķīgs. Piemēram, kad izcepu ābolmaizi, smaržo visa māja. Gardumu cepšana ir viens no maniem vaļaspriekiem, ko apguvu dzīves laikā. Ģimenē biju vienīgā meita vecākiem. Tētis strādāja meliorācijā, mamma mājās šuva apģērbu, mani pie ēst gatavošanas īpaši neradināja. Ja nu vienīgi kādreiz izcepu vafeles.

Rudeni dažkārt mēdz dēvēt par depresijas mēnesi. Kādu recepti vai līdzekli varat ieteikt lasītājiem, lai arī gada nogalē labi justos?

– Domāt pozitīvas domas, apmeklēt jaukus pasākumus, lietot C un D vitamīnus, iedegt sveces un gaidīt pavasari. Laiks ātri rit uz priekšu, nespēsīm sabēdāties, kad jau būs pavasaris un viss sāksies no sākuma. Vienkārši jādzīvo, jo nav jau cita varianta.

Kā vērtējat portāla “Manabalss.lv” iniciatīvu Saeimas deputātiem balsojumā atcelt iespēju atturēties?

Viedokļi

Atturas. Nebalso. Izņem kartīti. Kāpēc ne ‘par’ vai ‘pret’?

MAIRITA LŪSE, bijusī Saeimas deputāte, tagad Rīgas domes deputāte

Balsojumi šķiet vienkārši, kamēr pats neesi nonācis deputāta krēslā. Aiz balsojumiem var slēpties kas vairāk, nekā ‘par’ un ‘pret’, un tie var tikt izmantoti, lai paustu plašāku viedokli. Deputāti var arī atturēties, nebalsot vai arī izņemt kartīti un vispār balsojuma sarakstā neparādīties.

Kāpēc dažreiz deputāti atturas? Vai tad nevar vienkārši nobalsot ‘par’ vai ‘pret’? Te iemesli var būt dažādi. Opozīcijas partijas var iesniegt piedāvājumu, kurš ir ļoti līdzīgs kādam jau topošam projektam. Ja es kā koalīcijas deputāte balsošu pret to, izskatīšos mulķīgi, pēc nedēļas atbalstot ļoti līdzīgu priekšlikumu. Piemēram, atturējos balsojumā par NA sagatavoto priekšlikumu par Otavas konvencijas denonsēšanu, apzinoties, ka pie šī jautā-

juma tajā brīdī jau strādāja pati koalīcija. Tāpat deputāti var atturēties, ja apzinās, ka priekšlikums izskatās labi, bet realitātē nav atbalstāms. Piemēram, esmu atturējusies balsojumā par pilnīgu importa aizliegumu no Krievijas un Baltkrievijas. Lai gan apzināties un piekristam, ka tas ir pareizs virziens, esot koalīcijā, ir jāskatās arī uz praktiskām detaļām – uz uzņēmumiem un nozarēm, kas joprojām nav atradušas veidus, kā padarīt sevi neatkarīgu no Krievijas. Jā, tā ir viņu atbildība meklēt ceļus, kā to izdarīt, un mums kā valstij ir viņiem jāpalīdz, bet, ieklausoties ministriju pārstāvjos, redzējām, ka tajā brīdī valsts tam vēl nav gatava. Balsot ‘par’ nevaram. Balsot ‘pret’ arī neparāda mūsu pozīciju. Atturēties šajā gadījumā ir loģiski.

Īpaši ir atturēšanās un pret balsojumi budžeta sēdēs, ko var lasīt kā signālus par koalīcijas partiju atbalstu noteiktām iniciatīvām. Koalīcijas partijas nevar atbalstīt opozīcijas priekšlikumus gan politisku, gan arī praktisku iemeslu dēļ. Valsts budžets, gluži kā katras mājsaimniecības budžets, ir ierobežots. Opozīcijas deputāti var iesniegt priekšlikumu, piemēram, palielināt bērna kopšanas pabalstu par 1000 eiro. Ir skaidrs, ka koalīcijas deputāti šādu priekšlikumu nevar atbalstīt, ja tas nav saskaņots ar Finanšu ministriju un nav skaidrs, kam tad nauda īsti tiks atņemta. Balsot ‘pret’ šādu priekšlikumu arī ir grūti, jo patiesībā mums gribētos palielināt šo pabalstu, varbūt reālistiski par mazāku summu, varbūt novirzot naudu no cita avota, nekā to piedāvā opozīcijas partijas. Toties, ja opozīcijas partijas aicina novirzīt aizsardzības budžetam paredzēto naudu kādas ēkas renovācijai, balsojums ir skaidrs – ‘pret’.

Kāpēc deputāti nebalso? Piemēram, lai parādītu, ka priekšlikumu uzskata par provokāciju. Es nebalsoju jautājumā par NA virzīto deklarāciju “Par padomju okupācijas režīma noziedzīgi īstenoto rusifikāciju Latvijā un tās lingvistisko seku novēršanu”. Tas bija dokuments, uz kuru Aleksejs Rosļikovs reaģēja ar slavenu žestu no Saeimas tribīnes. Es tagad aicināšu lasītāju nedaudz iejusties deputāta lomā. Dokumenta nosaukums ir labs. Mēs apzināties padomju režīma nodarīto ļaunumu Latvijai un tās iedzīvotājiem. Iepazīstoties ar deklarācijas pilno tekstu, gan ir skaidrs, ka šajā dokumentā ir daudzas lietas, kas mums nav pieņemamas. Nevaram balsot ne ‘par’, ne ‘pret’. Atturēties arī nešķiet pareizi, jo to var redzēt kā vēlmi no šīs tēmas distancēties un nepaust viedokli. Šajā gadījumā nebalsot ir politiski loģiska izvēle.

Reizēm deputāti nebalso arī praktisku iemeslu dēļ – lai *norautu* kvorumu. Pēdējais piemērs tam ir balsojums par Eiropas Padomes Konvencijas par vardarbības pret sievietēm un vardarbības ģimenē novēršanu un apkarošanu jeb Stambulas konvencijas denonsēšanu. Šajā balsojumā Progresīvo un Jaunās Vienotības deputāti, apzinoties to, ka arī vairāki deputāti, kuri pārstāv partijas, kas atbalsta Stambulas konvencijas denonsēšanu, personīgi nejūtas ērti par šādu balsojumu un var izvēlēties nebalsot, mēģināja *noraut* kvorumu. *Noraut* kvorumu nozīmē nebalsot ar mērķi panākt to, ka balsojums vienkārši netiek ieskaitīts nepietiekamas deputātu dalības dēļ. Šādu stratēģiju izmanto opozīcijas partijas brīžos, kad redz, ka koalīcijas deputātiem trūkst balsu. Tas ir izmantots gan pie lieliem lēmumiem, piemēram, balsojot par Klimata

likumu, kas vēlāk tika pārveidots par Piesārņojuma likumu, gan pie maziem lēmumiem. Es, piemēram, virzīju grozījumus, kas paredzētu ļoti mazu lietu – ēdināšanas iestādēm kaut vai par maksu piedāvāt cilvēkiem krāna ūdeni. Lai gan tas bija mazs likumprojekts, tas radīja daudzas diskusijas.

Ko nozīmē kartīšu izņemšana? Tā ir vēlme, piemēram, vispār neparādīties balsotāju sarakstā vai signalizēt, ka jautājums kā tāds ir vienkārša provokācija. Pieminot Eiropas Padomes Konvencijas par vardarbības pret sievietēm un vardarbības ģimenē novēršanu un apkarošanu, balsojumā par tā nodošanu komisijām Daiga Mieriņa izņēma savu kartīti un tādejādi balsotāju sarakstā neparādījās vispār. Arī es izņēmu kartīti un nebalsoju jautājumā par PSRS slavinošu pieminekļu demontāžu arī kapos. Priekšlikums bija nesagatavots, nebija ne apzināti pieminekļi, ne arī runāts par fašistiskās Vācijas kapakmeņiem. Apzinājāmies, kā sabiedrība uztvers diskusijas par kapu pieminekļu demontāžu, un uzskatījām, ka tās nav nepieciešamas. Redzējām, ka šī ir vienkārša ažiotaža, un mēs tajā nevēlējāmies piedalīties.

Deputātiem ir gan vienkārši un skaidri balsojumi, gan arī tādi, kuri rada dalītas sajūtas, vai arī ir grūti izskaidrojami. Iespēja darīt ko vairāk, nekā tikai balsot ‘par’ vai ‘pret’, ļauj deputātiem pat ar vienkāršu pogas spiešanu vai nespiešanu pateikt nedaudz vairāk.

Fakti

♦ Portālā “Manabalss.lv” iesniegta iniciatīva par iespējas ‘atturēties’ atcelšanu Saeimas balsojumos. Līdzpilsoņi aicināti pievienoties iniciatīvai par grozījumiem Saeimas kārtības rullī, lai deputātiem balsojumos būtu tikai divas izvēles – ‘par’ vai ‘pret’. Pašreizējā sistēmā deputāti var balsot arī ‘atturas’. Kā uzskata iniciatīvas iesniedzēji, šāda iespēja faktiski nozīmē izvairīšanos no atbildības: tautas priekšstāvji, kuri saņem algu un mandātu no vēlētājiem, tiek ievēlēti, lai paustu skaidru politisku nostāju, nevis paliktu neitrāli.

♦ Kā iemesli, kāpēc ‘atturēties’ jāatceļ, tiek minēti:
➤ Demokrātijas caurspīdīgums – vēlētājiem ir tiesības zināt, kā katrs deputāts vērtē konkrētu jautājumu.
➤ Personīgā atbildība – tautas pārstāvis ir ievēlēts, lai pieņemtu lēmumus, nevis no tiem izvairītos.
➤ Skaidrāks politiskais process – skaidri balsojumi palīdz sabiedrībai saprast frakciju un deputātu politisko kursu.

♦ Līdz 10.novembrim par iniciatīvu portālā bija parakstījušies 5209 Latvijas iedzīvotāji. Lai iniciatīvu izskatīšanai iesniegtu Saeimā, nepieciešami vismaz 10 000 parakstu.

saprātīgi ļaudis. Taču, protams, gribētos, lai pamatota būtu jebkura izvēle.

Viedokļus uzklusēja
S.Karavoičika

JĀNIS LOČMELIS, Kubulu pagasta iedzīvotājs

Šobrīd sabiedrībā uzvirtojais jautājums, vai ir vajadzība balsojumā aizliegt opciju ‘atturas’. Pat iniciatīvu portālā “Manabalss.lv” nonācis ierosinājums Saeimas balsojumos aizliegt izmantot opciju ‘atturas’, tādejādi deputātiem konkrētā jautājumā liekot paust skaidru nostāju.

Manuprāt, opcija ‘atturas’ varētu arī pastāvēt. Nenoliegšu, ka gribētos, lai ir pēc iespējas vairāk skaidru balsojumu, bet pārāk reti dzīvē

ir lietas, kurās viss ir tikai balts un melns. Turklāt baltais ne vienmēr ir “jā – ‘par’” un melnais “nē – ‘pret’”. Tādēļ būtu vienkārši loģiski, ja atturēšanās gadījumā deputāts sniegtu savu skaidrojumu, kādēļ konkrētajā jautājumā nolēmis izdarīt šādu izvēli. Ir taču situācijas, kad tā var būt, piemēram, aizsvinējās, neiepazinās ar dokumentu. Vēl šodien atceros gadījumu, kad interneta portālā lasījām Saeimas priekšsēdētājas Daigas Mieriņas (ZZS) teikto: “Ja katru rītu tiktu veiktas alkohola pārbaudes, tad droši vien, ka ne visi Saeimas deputāti tās izturētu. Vajag dot vismaz kaut kādu iespēju ‘atturēties’”. Bet, nopietni runājot, visādi aizliegumi un atcelšanas tagad lien no katra stūra. Kā jau minēju, manuprāt, pietiktu prasīt pamatot, kādēļ konkrētais deputāts balsojumā ‘atturas’, tad, visticamāk, šis jautājums atrisinātos pats no sevis. Varētu būt īsā (piemēram, vienā ierobežotā teikumā) un izvērstā pamatošana. Lai nekavētu tieši pašu balsošanas procedūru, pamatojumi būtu jāiesniedz pēc tam. Ja neiesniedz, nemaksāt algu.

Es gribētu pajautāt, vai tie, kuri nobalso ‘par’ vai ‘pret’, vienmēr saprot, ko dara? Nav pārliecības. Neticu arī tam, ka visi ir tik spējīgi, lai iepazītos un izprastu visu to dokumentu jēgu, par kuriem balso (tur kaut kas būtu jāmaina, jo, manuprāt, šādi – patiesībā bezatbildības balsojumi par lietām, par kurām nav saprašanas – kropļo balsošanas jēgu). Mēs, sabiedrība, parasti jau uzzinām tikai par skan-

dalozākajiem gadījumiem, bet, cik daudz ir visādu *pa kluso* izbīdītu *brīnumu*? Un kur vēl koalīciju vienošanās, frakciju noteikumi...

Visu nosaka tas, kādā veidā izpaužas atbildība. Ja paskatītos vēsturē, vai neatrastu kau-dzi ar stulbiem ‘par’ vai ‘pret’, bet kādas sekas tiem balsotājiem? Iepriekš teiktais gan nenozīmē, ka nevarētu būt jautājumi, uz kuriem būtu jāatbild tikai ar ‘par’ vai ‘pret’.

Savukārt, ja runājam par pašvaldību līmeni, gribētos teikt, ka pamatošana varētu līdzēt arī šajā gadījumā. Opcijai ‘atturas’ jābūt veidam, kā balsojot dot argumentāciju. Reizēm ir bijis tā, ka valdošie iemet pēkšņo balsojumu par lietām, ar kurām netiek dots laiks iepazīties. Tad parasts ‘pret’ neko īsti nenozīmē. Turklāt ‘atturas’ īsti nav problēma, ja tam pretī ir pietiekami daudz ‘par’ vai ‘pret’, kas nozīmē vai nu pārliecinošu pārspēku balsis, vai argumentācijā.

Vēlos nocītēt populāra blogera Žigimanta Krēsliņa (pazīstams kā Žigis) pārdomas: “Dīvainā laikā dzīvojam. It kā demokrātija, bet demokrātija ir tikai tad, ja uzvar MANAS idejas. Ja nē, tas ir autoritārisms, tuvedzība un mulķība, un būtu apkarojama līdz brīdim, kamēr tomēr izgroza tā, lai uzvar mana ideja. Tad atkal ir demokrātija... Būtu smieklīgi, ja nebūtu skumji... Pēdējie gadi intensīvi pārbauda cilvēka inteliģenci, un rezultāti nav iepriecinoši.”

Laikam jau ne tik svarīgi ir tas, ko aizliedz vai atļauj, bet tas, ka to cilvēci izlemj

Pasākums Baltinavas bibliotēkā

Ilustrācijās ataino dzejā izteiktās domas

Aija Socka

Baltinavas bibliotēkā visu novembri skatāma Balvu Mākslas skolas audzēkņu darbu izstāde “Veltas Mītkes dzejas ilustrācijas”. 4.novembrī bibliotēkā notika izstādes atklāšana un tikšanās ar dzejas autori.

Bibliotēkas vadītāja SARMĪTE BUKŠA stāsta, ka Balvu Mākslas skolas audzēkņi prezentēja darbus, kas tapuši, apgūstot tēmu “Ilustrācija”. Kopā ar skolotāju Ivetu Gabrāni iedvesmu darbiem skolēni smēlušies vietējās dzejnieces Veltas Mītkes dzejoļos. “Tikšanās laikā skanēja dzeja, ikvienam bija iespēja apskatīt ilustrācijas, un skolēni uzdeva dzejniecei jautājumus par viņas radošo procesu, – kā rodas iedvesma, cik ātri top dzeja, par ko Velta visbiežāk raksta un kādi ir viņas sapņi,” atzīst S.Bukša, piebilstot, ka saruna izvērtās sirsnīga un iedvesmojoša. Arī VELTA MĪTKE atklāj, ka pasākums bibliotēkā patiešām bija jauks, jo varēja apskatīt gan bērnu darbus par izvēlēto dzejoli, gan satikties ar to autoriem: “Bērni bija atvērti un zinātkāri, ļoti aktīvi uzdeva jautājumus. Pārsteidza jauno mākslinieku drosme, attēlojot dzejoļa domu, jo tas nav nemaz tik viegli. Es pati uzreiz nemaz nevarēju uzminēt katra zīmējuma piederību konkrētam dzejolim. Tātad bērni bija centušies, ielikuši darbos savu redzējumu, kam tā arī jābūt. Katrā ziņā man bija interesanti, paldies skolotājam par ideju, bibliotēkai – par organizēšanu un mazajiem māksliniekiem – par izdomu un varēšanu!”

Runājot par to, vai dzejas rakstīšanai nepieciešama iedvesma, V.Mītke skaidro, ka dzejai vajadzīgas emocijas, pārdzīvojumi un izjūtas – gan pozitīvas, gan arī sāpīgas. Tā arī esot iedvesma, kad dzeja pati laužas ārā. Lūgta komentēt, vai rudens ir piemērotākais laiks dzejas tapšanai, Velta smeja, ka gadalaiks dzejas rakstīšanu īpaši neietekmē: “Ja nu vienīgi rudenī un ziemā ir vairāk brīva laika.”

Ilustrācija. Šī darba autors ir Ģirts Mežals.

Radošas personības. Dzejniece Velta Mītke bibliotēkas pasākumā kopā ar Balvu Mākslas skolas audzēkņiem, ilustrāciju autorēm: Loti Frolovu (no kreisās), Terēzi Zelču un Anniju Jermacāni.

*“Aug divas lapas vienam zaram,
Tā paša vēja glāstītas,
Un, sildot vienam saules staram,
Tās pašas teikas stāstītas.
Un rudenī, tur, tajā galā,
Būs viņām roku rokā iet,
Būt krāsotām tai pašā salā,
Bet tomēr atšķirties mazliet...”
(V.Mītke)*

Izstādes atklāšanā. Pasākums, kā teic bibliotēkas vadītāja, bija ne vien radošs piedzīvojums, bet arī patiesa saskarsme starp vārdu un tēlu, starp dzeju un mākslu. Tikšanās izskaņā klātesošie kopīgi mēlojās ar piparmētru tēju, baltmaizi un dažādiem ievāriņumiem no Sarmītes Bukšas krājumiem. Pie tējas krūzēm izvērtās sirsnīgas sarunas un dzīva diskusija par garšām – citam labāk garšoja brūkleņu, citam tīkamāks šķita aveņu ievāriņums, bet visvairāk piekritēju bija aveņu un ābolu zapei.

Foto - no personīgā arhīva

Foto - no personīgā arhīva

Notikums

Māca rūpēties par tiem, kurus pieradinājuši

Sanita Karavoičika

Labajiem darbiem nav noilguma – tos var un vajag darīt ik brīdī, kad vien ir iespēja un vēlšanās. Pie šādas atziņas nonākuši Rugāju pamatskolas 2.klases skolēni, kuri pavisam nesen kopā ar skolotāju un Latgales reģiona pārvaldes Ziemeļlatgales iecirkņa policistiem apciemoja Alūksnes dzīvnieku patversmi “Astes un ūsas”.

Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldes Ziemeļlatgales iecirkņa Prevensijas grupas vecākā inspektore Linda Aleksandrova stāsta, ka ideja par šādu izziņošu ekskursiju ar bērniem radās jau laiciņu atpakaļ, bet novembra sākums bija īstais brīdis, kad to īstenot: “Mums policijā ir kolēģis Andrejs Aleksejevs, kurš ir dzīvniekmīlis ar lielo burtu. Andrejs no saviem personīgajiem līdzekļiem patversmēm ziedo barību un citas vajadzīgas lietas, brauc, aizved un iesaista arī mūs. Šoreiz braucienā uz Alūksni nolēmām paņemt bērnus un, tā kā pati esmu rugājiete, uzrunājām Rugāju skolas bērnus.”

Linda Aleksandrova stāsta, ka viens no brauciena mērķiem bija iemācīt bērnus būt atbildīgiem pret tiem, kurus pieradinām. Viņaspārīt, ir svarīgi, lai viņi šo dzīves mācību apgūst jau no mazām dienām. “Daudziem bija doma – mēs tagad brauksim uz patversmi, kur varēsim nopirkt sunīti un kaķīti. Bērniem nebija izpratnes, ka tur atrodas dzīvnieki, kurus kāds paņem un, kad apnīk, vienkārši izmet uz ielas, ka patversmē ir darbinieki, kuri par viņiem rūpējas. Braucām labu darbu darīt, bet emocionāli bija smagi, jo sunīši tik lūdzošām actipām skatījās un bez vārdiem teica, – paņem mani! Tieši tādēļ ir tik svarīgi jau kopš mazām dienām savām atvasēm mācīt, ka ar dzīvniekiem nedrīkst apieties kā ar mantu – aiziet, nopirkt veikalā, bet, kad nepatīk, kādam atdot,” ir pārliecināta policijas vecākā inspektore. Viņaspārīt, tas bija ļoti pozitīvs un pamācošs brauciens, kurā visas dienas garumā bērni guva priekšstatu par to, kas un kā notiek dzīvnieku patversmē, un mācījās būt atbildīgiem. “Skolēni bija pārsteigti par pilnajiem būriem ar pamestajiem kaķiem un vismaz desmit vientuļajiem suņiem un, protams, gatavi kādu paņemt arī uz mājām, kaut gan

Katrs sarūpēja, ko varēja. Rugāju skolas 2.klases audzēkņi patversmē ieradās ar dažādiem gardumiem rokās, labu garastāvokli un vēlmi uzzināt ko jaunu.

lielākajai daļai mājdzīvnieki jau ir. Savukārt mēs mācījām, ka uz patversmi var atbraukt arī ar ģimeni un draugiem, izdarīt labu darbu un kaut ko noziedot. Lai arī labas sirds cilvēku mums ir pietiekami daudz, patversmes darbinieki priecāsies par jebkāda veida palīdzību. Tādēļ, ja kādam ir vēlme un rocība atļaut, uz policiju Andrejam var nest vecas segas, ko klāt būrišos, ziedot barību. Gan mēs, gan dzīvnieki par to būs tikai pateicīgi,” atzīst L.Aleksandrova.

To, ka klases skolēniem brauciens uz Alūksnes patversmi bija vērtīga mācībstunda, atzīst arī skolotāja Agita Kukurāne. Viņa stāsta, ka bērni ļoti gaidīja šo dienu un jau laikus sarūpēja barību cetrkājainajiem draugiem. “Ieguvām ļoti daudz informācijas un priekšstatu par to, kas notiek patversmē, kā dzīvnieki tur nonāk un tiek turēti, kā ar viņiem darbojas. Bērni uzzināja, ka katram dzīvniekam ir savs raksturs un nebūt nav tā, ka visi suņi, satiekot cilvēku, uzreiz ir mīļi. Pārrunājām, ka nedrīkst skaļi uzvesties un strauji kustēties, lai dzīvniekus lieki nesatrauktu.” Nākamajā dienā pēc izbrauciena uz Alūksni bērniem skolā bija darbiņš, kurā viņi zīmēja un rakstīja, ko jaunu iemācījās un kas patika. Skolotāja stāsta, ka vislielāko sajūsmu visos izraisīja pastaiga ar patversmes suni.

Kopīga pastaiga. No patversmes izvēlējušies draudzīgo suni, kurš vairāk socializējies un pieradis pie cilvēkiem, mazie rugājieši kopā ar policistu – dzīvniekmīli Andreju Aleksejevu – izmantoja izdevību doties nelielā pastaigā. Katrs skolēns ar prieku izmantoja iespēju paturēt suņa pavadu un apzināties, ka dara labu darbu. Savukārt dienas izskaņā rugājieši apmeklēja izziņošu nodarbību “Muzeja detektīvs” Alūksnes muzejā, kas arī bija ļoti interesanta un aizraujoša.

Saruna

Biežāk jāsaka labi vārdi

Irēna Tušinska

Aizritējis vairāk nekā pusgads, kopš Balvu Centrālās bibliotēkas vadību pārņēmusi bijusi Rēzeknes pilsētas bibliotēkas direktore, speciāliste ar 25 gadu darba stāžu RUTA SUSEJA. Iepazīstot jauno darba lauciņu un iepriekšējās direktores Rutas Cibules veikumu, jaunā vadītāja aizvien vairāk pārliecinās, ka šajā bibliotēkā iedibinātās tradīcijas viņa vēlas saglabāt un attīstīt arī turpmāk.

Balvu Centrālo bibliotēku vadāt jau septiņus mēnešus. Kā esat iejutusies jaunajā darbavietā un jaunajā kolektīvā?

– Protams, jebkuras pārmaiņas tiek uzņemtas ar zināmu satraukumu un neziņu, bet tajā pašā laikā – ar gaidām un interesi. Lielajā bibliotekāru saimē, ko pārstāv gan pilsētas, gan pagastu bibliotēkas, mani uzņēma ļoti labvēlīgi. Ik uz soļa sajūtu kolēģu atbalstu un gādību. Man ir darbīgs un radošs kolektīvs. Jūtos te labi.

Lai gan daudzus gadus dzīvojat Rēzeknē, Balvu novads ir Jūsu dzimtā puse...

– Pēc tam, kad 1996.gadā absolvēju Rugāju vidusskolu, studiju gaitas un ģimenes dibināšana mani aizveda uz Rēzekni, kur dzīvoju un strādāju kopš 1997.gada. Savas darba gaitas Rēzeknes pilsētas bibliotēkā uzsāku 2001.gadā un nostrādāju tur līdz pat šī gada 31.martam, šajā laikā gūstot vēra ņemamu pieredzi. 2001.gadā, sākusī kā bibliotekāre abonementā, vēlāk strādāju arī lasītavā, pēc tam vairākus gadus – novadpētniecībā. Kādu laiku biju metodiķe, bet, kad pelnītā atpūta devās bibliotēkas direktore, ieņēmu viņas amatu. Taču, kā jau dzīvē notiek, pēc kārtējā pavērsiena esmu nokļuvusi Balvos.

Kāpēc nolēmat mainīt darbavietu?

– Atsaucos sludinājumam uz Balvu Centrālās bibliotēkas direktora amatam izsludināto vakanci. Dzīvē sastopamies ar dažādiem izaicinājumiem. Tā kā mana mamma, kura dzīvo Rugāju pusē, sasniegusi ļoti cienījamu vecumu, bet šobrīd mūsu ģimenē esmu vienīgais viņas atbalsts, gribēju pārcelties tuvāk mammai. Tas ir viens no iemesliem, kāpēc pieteicos šim darbam. Protams, gribējās arī jaunu izaicinājumu. Jāteic, ka darbs šeit atšķiras no mana iepriekšējā. Ja Rēzeknē strādāju lielā valsts pilsētas bibliotēkā, kurai ir četras filiāles, nonākot Balvos, sapratu, ka šeit bibliotēku *saimniecība* ir krietni lielāka, jo bez centrālās bibliotēkas pilsētā ir arī 22 stuktūrvienības pagastos. Tādēļ te paveras gluži cits darba lauciņš. Nevaru teikt, ka nemaz nepārzinu novada bibliotēku darba specifiku, jo, strādājot Rēzeknes pilsētā, kopā ar Rēzeknes novada bibliotēku informācijas speciālisti arī devāmies dažādos metodiskos izbraukumos. Taču darba lauciņš te tiešām ir liels.

Varbūt kādas darba metodes vai jauninājumus no iepriekšējās darbavietas plānojat ieviest arī šeit? Piemēram, balvu “LASis”, ko pasniedzāt čaklākiem Rēzeknes pilsētas bibliotēkas lasītājiem?

– Esmu no cilvēkiem, kuriem sākumā ir svarīgi iepazīt vidi, darbu un cilvēkus, viņu darba metodes. Ne vienmēr viss, kas derēja manā iepriekšējā bibliotēkā, derēs arī šeit. Šobrīd strādāju pēc iepriekšējās vadības izstrādātā darba un budžeta izpildes plāna, bet, tā kā tuvojas nākamais gads, meklēsim arī kaut ko jaunu. Lasītāju balvas “LASis” ideja, ko savulaik iedibināju Rēzeknes pilsētas bibliotēkā, man radās pēc kādas “Oskara” balvas ceremonijas noskatišanās. Nodomāju, – kādēļ lai mēs negodinātu savus lasītājus, kuri ne ar ko neatšķiras no slavenībām “Oskara” ceremonijā?! Viņi daudz un čakli lasa, apmeklē bibliotēkas pasākumus, ir atsaucīgi, atbalsta bibliotekārus. Kādēļ gan mēs reizi gadā nevarētu viņus godināt tāpat kā “Oskarā”? Balvas nosaukumu “LASis” izvēlējos viena no mūsu aktīvākajām lasītājām. Nosaukums “LASis” nav par zivi – tā ir mīlīnāmā forma no vārda ‘lasītājs’.

Kuras no Balvu Centrālās bibliotēkas iepriekšējās direktores Rutas Cibules iedibinātajām tradīcijām Jums patīk?

– Ir daudzas lietas, kas man patīk. Jau iepriekš minēju, ka augstu novērtēju šajā bibliotēkā izveidoto kultūrvēstures datu bāzi ar oriģinālu saturu – par cilvēkiem, vietām, notikumiem. Cik zinu, šo datu bāzi bieži izmanto pētnieki dažādu veidu pētījumiem, arī studenti, arī mani kolēģi savā darbā. Fantastiska tradīcija ir apgāda “Zvaigzne ABC” Grāmatu svētki Balvos, kas nesen notika muižā. Redzot Balvu iedzīvotāju milzīgo atsaucību, šo tradīciju noteikti vēlos turpināt.

Prieks, ka jau otro gadu šis pasākums notika muižā, jo muižas aura palīdz padarīt notikumu tiešām īpašu un bibliotēkai piederīgu.

Runājot par muižu, nākotnē Jūs sagaida liels izaicinājums – bibliotēkas pārcelšanās uz muižas telpām...

– 30.septembrī Centrālajā finanšu un līgumu aģentūrā (CFLA) vērtēšanai iesniegts projekts “Kultūras pakalpojumi sociālās nevienlīdzības mazināšanai Balvu muižā”, kas paredz īpaša, bibliotēkas telpām atbilstoša aprikojuma iegādi, jauniešu telpas izveidošanu ar modernu IT aprikojumu, kas nodrošinās mūsdienīgu digitālo un medijpratības pakalpojumu pieejamību, kā arī telpu remontu un pārcelšas ierīkošanu uz otro stāvu. Šī projekta apstiprinājums gaidāms nākamā gada sākumā, bet gala rezultātu, kad būs paveikti visi darbi, varam sagaidīt 2029.gadā.

Nebiedē pārcelšanās, jo pārvest visu uz jaunajām telpām nebūs viegli?

– Tā kā projektā iepļānota jauna aprikojuma iegāde, visas esošās mēbeles nemaz nevajadzēs vest. Savukārt grāmatu pārvēšana būs īpašs stāsts. Iespējams, pat rīkosim grāmatu ķēdi. Kas zina...

Kādus vēl projektus bibliotēkā realizējat šobrīd?

– Tikko noslēdzies Valsts Kultūrkapitāla fonda projekts “Lasītāji satiek rakstniekus Balvos”, kura laikā pie mums ciemojās pieci autori – Jana Egle, Ieva Melgalve, Aivars Kļavis, Daina Tabūna un Ilze Skrastiņa. Pašlaik īstenojam arī Valsts Kultūrkapitāla fonda mērķprogrammas “Latviešu vēsturisko zemju programma”

Latgales kultūras programmas finansēto projektu “Grāmatniecība, lasīšanas paradumi un to kultivēšana Ziemeļlatgalē”. Novembra otrā nedēļa bija īpaša ne tikai Balvu bibliotēkai, bet arī visai Latvijai, jo 8.novembrī notika latviešu grāmatas 500-gades svinību kulminācijas pasākumi Latvijas Nacionālajā bibliotēkā. Arī mēs Balvu Centrālajā bibliotēkā, pieslēdzoties pasākumu translācijai, kopā ar lasītājiem varējām noskatīties tiešraidī.

Vēl viena skaista Balvu Centrālās bibliotēkas tradīcija ir tikšanās ar noslēpumaino viesi. Kopš te strādāju, notikušas divas šādas tikšanās. Interesanti, ka līdz pat tikšanās brīdim es nezinu, kurš būs noslēpumainais viesis. Tādēļ arī man, atnākot uz pasākumu, tas ir pārsteigums.

Balvu novada domes sēdē, kurā Jūs apstiprināja jaunajā amatā, minējāt, ka paplašināsiet bibliotēkas sadarbības partneru loku...

– Sadarbības partneris var būt jebkura nevalstiskā organizācija, jebkurš iedzīvotājs – katrs, kurš ieinteresēts bibliotēkas attīstībā, tās stiprināšanā. Esmu atvērta visiem, kuri vēlas iesaistīties bibliotēkas aktivitātēs, pasākumos, arī projektos. Tas ir ārkārtīgi svarīgi. Septiņi mēneši nav ilgs laiks. Joprojām atklāju Balvus, cilvēkus, vēsturi, vietas. Varu teikt, ka Balvi ir pietiekami ambiciozi un drosmīgi, lai īstenotu drosmīgas idejas. Tas ir tas, ko esmu ievērojusi. Vēl esmu sapratusi, ka Balvos jūtama uzņēmējdarbības aura. Reizēm šķiet, ka katrs balvenietis sirdī ir uzņēmējs. Rēzeknē to nejutu tik izteikti.

Vai reizēm neskumstat pēc Rēzeknes, kur esat nodzīvojuši tik ilgu gadus?

– Rēzeknē nostrādāju 25 gadus. Jaunās, modernās teorijas apgalvo, ka cilvēkam ik pēc pieciem gadiem jāmaina darbavietā, lai būtu efektīvs. Tādēļ jokoju, ka, 25 gadus nostrādājot vienā darbavietā, esmu piecreiz neefektīva. Tas, protams, ir joks. Vēlos šeit būt un strādāt, darot lietas, kas man ir zināmas un saprotamas. Mana nedēļa sadalīta divās daļās. Pusi laika pavadu Rugājos pie mammas, bet atlikušo nedēļas daļu – pie ģimenes Rēzeknē.

Nav grūti ikdienā mērot šos attālumus?

– Nē. Pie visa var pierast. Arī dzīvojot Rīgā, lai aizbrauktu no Purvciema līdz Ziepniekkalnam, nepieciešama stunda. No Balviem līdz Rēzeknei, braucot automašīnā, aptuveni

Foto - no personīgā arhīva

Ruta Susēja. “Mums pārāk patīk kritizēt, uzsverot to, kas nav labi. Uzskatu – kad vien ir iespēja, ir jāsaka labi vārdi. Tas neko nemaksā. Nav runa tikai par vadītājiem. Tas ir svarīgi jebkuram cilvēkam, jo visiem patīk, ja viņiem pasaka kaut ko labu,” pārliecināta jaunā bibliotēkas direktore.

tikpat.

Jāpiebilst, ka tas, kā man šeit pietrūkst, ir latgaliešu valoda, jo Balvu ielās to dzirdu reti. Bet tas laikam vēsturiski izveidojies, un to pieņem. Taču ļoti priecājos, aizbraucot uz Rekovu, Upīti, Baltinavu, kur varu baudīt sarunas latgaliešu valodā.

Rugājos, kur esat dzimusi, latgaliešu valoda arī nav īpaši izplatīta...

– Jā, tā ir. Lai gan ģimenē lietojām latgaliešu valodu, manā bērnībā pie mums nereti ciemojās māsīcas un brālēni no Latvijas pārnovadiem. Ar viņiem parasti runājām latviešu valodā. Tā pamazām attālinājāmies no latgaliešu valodas. Mani latgaliešu valodas lietošanas ieradumi veidojās, dzīvojot Rēzeknē. Ļoti priecājos, ka tagad runāt latgaliski ir mūsdienīgi un populāri. Kāpēc ne?! Pie katras iespējas cenšos arī rakstīt latgaliski. Man ir kolēģi, paziņas, sadarbības partneri, ar kuriem e-pastu vai “WhatsApp” saziņā lietojam latgaliešu valodu. Labprāt arī mācos jaunus vārdus latgaliski. Ik pēc laika ieskatos latgaliešu gramatikā, kā pareizi rakstāms viens vai otrs vārds.

Latgaliešu valodas izrunas dažādās Latgales vietās atšķiras. Mūspuses cilvēki daudzus vārdus izrunā citādāk nekā, piemēram, Rēzeknē...

– Tās jau ir izloksnes. Interesants piemērs. Apzināti runāt latgaliski sāku Rēzeknē, kur, darbojoties Latvijas stāstnieku kustībā, nereti braucu stāstīt stāstus latgaliski uz stāstnieku pasākumiem un festivāliem, semināriem un konferencēm. Kādā konferencē Valmierā, kad biju izstāstījusi savu stāstu, pie manis pienāca valodniece Anda Stafecka, sakot: “Jums ir Balvu puses izloksne.” Viņa to bija pamanījusi. Interesanti, ka nu jau vairākkārt esmu dzirdējusi, kā Ziemeļlatgales latgalietis, satiekoties ar Vidusslatgales latgalieti, viens otram saka: “Kai tu našmuki runoj!” Jo katra izloksne atšķiras.

Darbojaties arī Latvijas Bibliotēku padomē...

– Latvijas Bibliotēku padomē darbojos kopš 2023. gada. Tā ir Kultūras ministrijas pakļautībā esoša sabiedriska konsultatīva institūcija, kas veicina bibliotēku attīstību un sadarbību, kā arī pieņem lēmumus jautājumos par bibliotēku darbību. Piemēram, par normatīvo regulējumu, bibliotēku akreditāciju, reorganizāciju u.c.

**Turpinājums 8.lpp.*

Kad pagātne mostas dzīvē

“Leģendu nakts” Stāmerienas pilī – mūzika starp realitāti un sapni

Katru rudenī Latvijas muižas un pilis piepildās ar gaismām, stāstiem un noslēpumiem, un arī šogad “Leģendu nakts 2025” aicināja ikvienu doties ceļojumā laikā. Tā bija iespēja ielūkoties vēstures ēnās, iepazīt seno ēku likteņus un ļauties noskaņai, kas vienlaikus ir gan romantiska, gan mazliet mistiska. Šogad “Leģendu nakts” notika 25.oktobrī, un tās vienojošā tēma bija “Dzires”, aicinot apmeklētājus uz svinībām, stāstu mielastiem, deju un noslēpumu pilniem vakariem vairāk nekā 50 vēsturiskajās pilīs un muižās.

Stāmerienas pils, kas ir viena no romantiskākajām Gulbenes novada pērlēm, šajā vakarā atdzīvojās ar īpašu enerģiju – tās senlaicīgi greznajos interjeros atbalsojās stāsti, kas lika iedomāties par senajiem laikiem un jāva sajūst kultūras mantojuma klātbūtni šodien.

Baltā zāle. Tā ir pils lielākā telpa, kas papildināta ar skatuvi. “Leģendu nakts” vakarā tā pārtapa par maģisku vietu, kur mūzika un gaisma savijās vienotā stāstā. Skatītāji ļāvās “Iedomu realitātes” melodijām, kas kā smalks pavedienu tīkls vienoja pagātnes atbalsis ar mūsdienu sajūtām.

Centrālās kāpnes – izteiksmīgs interjera akcents. Pils iekštelpās restaurācijas darbi vēl nav veikti, tāpēc Stāmerienas pilī joprojām redzams laika zīmogs – katra siena un detaļa stāsta par notikumiem, kas aizritējuši vairāk nekā gadsimta garumā. Īpaši iespaidīgas ir centrālās koka kāpnes – to izliektās līnijas un plašums raisa asociācijas ar leģendārajām “Titānika” kāpnēm. Tomēr Stāmerienas pilī pulksteņa vietā atrodas kamīns – neparasts un reti sastopams risinājums, kas šai telpai piešķir gan siltumu, gan īpašu raksturu. Pilī ir vairāk nekā 70 istabas, ieskaitot saimniecības telpas, un 16 krāsnis, no kurām ikdienā tiek kurināta apmēram puse.

Mākslinieki. Pie klavierēm Helēna Laukmane izpildīja skaņdarbus, kas radīja dziļi emocionālu fonu solistu – operdziedātājas Irmās Pavāres (mecosporāns) un Naura Indzera (baritons, kurš arī darbojas operas un operetes žanrā) – priekšnesumiem. Viņu saspēle kamermūzikas koncertā “Iedomu realitātes. Stāsti balsij un klavierēm” veidoja trauslu līdzsvaru starp iedomām un realitāti, ļaujot katram klausītājam saklausīt savu stāstu. Vakara gaitā izskanēja četri britu un franču komponistu vokālie cikli: Bendžamina Britena (1913 – 1976) “Šūpuļdziesmu burvība” (“A Charm of Lullabies”), Ralfa Vona-Viljamsa (1872 – 1958) mīlestības soneti “Dzīvības nams” (“The House of Life”) ar Dantes Gabriela Roseti tekstiem, kā arī Fransisa Pulenka (1899 – 1963) “Banalitātes” un Morisa Ravela (1875 – 1937) “Dona Kihota dziesmas Dulsinejai” (“Don Quichotte a Dulcinée”).

Jāņa Gurtiņa fotoizstāde “UZTICAMS”. Par autoru, ieejot izstāžu zālē, varam uzzināt, ka aizrautīgais fotogrāfs Jānis Gurtiņš (1921–1992) aicināts un neaicināts spēja iekļūt apkārtējo cilvēku dzīvēs un atklāt, ka viņi ir interesanti arī tad, ja nav lielu vēsturisku notikumu veidotāji. Kaimiņiene Ināra Pokule (83) no Gulbenes novada Beļavas pagasta Naglenes savulaik teikusi: “Jānis bija vietējā kolhoza mežsargs. Viņš bija interesants, ļoti interesants! Gurtiņš savos “Graveniekos” turēja divus zirgus, tiem bija jāspīd. ... Fotografēt viņš gāja kājām, brauca ar zirgu vai blakusvāģi. Prata savienot darbus ar fotografēšanu – izlida kā caur adatas aci! Kur apkaimē bija kāda darišana – viņš visur bija klāt!” Šīs 20.gadsimta liecības fotogrāfijās – kartupeļu un siena talkas, jubilejas, kāzas, bēres un izlaidumi – Stāmerienas pils viesi “Leģendu naktī” varēja skatīt trešajā stāvā, tomēr šo izstādi ikviens interesents joprojām varēs aplūkot līdz pat 31.decembrim.

Piedāvā kafejnīca “Sonāte”. Tā kā šī gada “Leģendu nakts” vadmotīvs bija “Dzires”, arī Stāmerienas pilī valdīja svinīga gaisotne – kafejnīca “Sonāte” piedāvāja viesiem nobaudīt gan salātus, gan saldus ēdienus, gan dažādus dzērienus. Turklāt to visu varēja izbaudīt nesteidzīgā atmosfērā pie balti klātiem galdiem un pat sēžot pils senlaicīgajās mēbelēs.

* Turpinājums 7.lpp.

* Sākums 6.lpp.

Ineses Brants porcelāna darbi “Neiroze rokoko stilā”. Inese Brants ir viena no pazīstamākajām Latvijas porcelāna māksliniecēm. Viņas darbi Stāmerienas pilī atklāja jaunu elpu – smalkais materiāls un pils ēdamzāles senatnīgais fons satikās neparastā harmonijā. Izstāde, kas vasarā bija skatāma Marka Rotko muzejā, “Leģendu nakti” apbūra arī Stāmerienas viesus. Pilī izvietotajā materiālā pie autorei darbiem bija lasāmi vārdi: ““Neiroze rokoko stilā” ir mēģinājums savienot porcelāna vēsturiski grezno materialitāti – zilibaltā porcelāna konceptu, rokoko pārspīlēto greznību, porcelāna artefaktu kolekcionēšanas tradīciju un galda klāšanas kultūru ar laikmetīgas mākslas naratīvu. Tas ir mans stāsts par mākslinieka apdraudējuma sajūtu, strādājot ar dārgo, kaprīzo, pretenciozo un ārišķīgo materiālu laikā, kad neviena paaudze Latvijā nav spējusi nodzīvot bez kara, okupācijas vai jauniem kara draudiem.”

Stāmerienas sagša. Nelielajā telpiņā, kur izvietota sagša, pie sienas piestiprinātā bronzas krāsas rāmītī lasāms: “Tā ir sevišķi krāšņa villaine, kas iegūta latgaļu apdzīvota novada senkapos. Sagša atrasta arheoloģiskajos izrakumos Stāmerienas pagastā pie Ludzas ezera, nelielas upītes krastā, netālu no “Skolu mājām”. Sagšu atrada 1898.gadā ārsts Ernests Putniņš, atrokot kapu uzkalniņu, kuru pirms tam bija sedzis īpatnējs akmeņkrāvums, ko atzina par iespējamu rituālu veidojumu.” Jāteic, šo darbu ieteiktu apskatīt ikvienam, jo īpaši rokdarbniecēm, – sagša ir neparasti krāšņa – tumši zaļā krāsā ar tumši sarkanām austām sānu malām un bārkstīm, izrakstīta ar zeltainas bronzas gredzentiņu ornamentiem.

Gulbenes novada keramiķu izstāde “Atdzimšana”. Ar patiesu interesi vienā no pils augšstāva spoži izgaismotajām telpām aplūkojām tur izvietoto keramiķu darbus, kas atklāja māla radīto formu ceļu — no ieceres līdz apdedzinātai realitātei. Ikviens tur izvietotais mākslas objekts radīja savu stāstu, it kā ļaujot telpai elpot radošumā.

Tas bija patiesi iespaidīgi! Kopā ar lieliskajiem māksliniekiem (no kreisās) – barītonu Nauri Indzeri, operdziedātāju Irmu Pavāri, pianisti Helēni Laukmani un gaismotāju Rihardu Račko – savu pirmo operas koncertu piedzīvojām mēs, balvenieši Dainis un Skaidrīte (vidū).

Iespaidīgākie fotomirkļi no Stāmerienas pils ekspozīcijām. Gan fotogrāfijās redzamais šaha galds ar rūpīgi grebtām figūriņām cilvēku tēlos, gan masīvās, ar kokgrebumiem rotātās mēbeles, gan neparasti krāšņie trauki, gan bērnistabās redzamās lietas un vēl daudz kas cits, ko ikviens interesents var apskatīt šajā pilī, liecina par sen aizgājušajiem baronu laikiem. Tas ir Latvijas kultūrvēsturiskais mantojums, kas savijas ar piļu un muižu likteņiem un ko ir vērts redzēt! “Leģendu nakts” Stāmerienā pierādīja, ka šī vieta joprojām spēj iedvesmot gan ar savu vēsturi, gan ar spēju atdzimt ik reizi, kad pils piepildās ar cilvēkiem un mūziku.

S.Gugānes teksts un foto

Saruna

*Sākums 5.lpp.

Kādi ir šī brīža galvenie izaicinājumi Jūsu darbā?

– Galvenais izaicinājums ir strauji sarūkošais iedzīvotāju skaits, kas atstāj ietekmi uz bibliotēkas darba rādītājiem. Diemžēl tas ir neizbēgami. Lielākās pilsētās ar lielāku iedzīvotāju skaitu bibliotēkās ir vairāk iespēju piesaistīt lasītājus. Lauku teritorijā iedzīvotāju ir tik, cik ir. Ja tas sarūk, mazinās arī lietotāju skaits. Taču, ja iedzīvotāju skaits attiecīgajā teritorijā sarūk, bet lasītāju skaits paliek nemainīgs, tas liecina par labu bibliotekāra darba kvalitāti. Pozitīvs piemērs un savā ziņā apliecinājums augstai bibliotekāru profesionalitātei un spējai nepārtraukti apgūt jaunas zināšanas ir 2024.gadā vairākās Balvu novada publiskajās bibliotēkās ierīkoti Valsts un pašvaldību vienotie klientu apkalpošanas centri, kas nodrošina daudzfunkcionālu pakalpojumu pieejamību.

Vai lasītāju skaitu neietekmē arī fakts, ka jaunatne, salīdzinot ar iepriekšējām paaudzēm, grāmatas lasa mazāk?

– Varu tam piekrist. Tā daļa jauniešu, kuri atraduši viņus interesējošu literatūru, nāks un lasīs. Bet ir arī jaunieši, kurus ir jāaicina, jāuzrunā. Tas bibliotekāram ir zināms izaicinājums. Lasīt grāmatas jāpieradina jau bērnībā. Viss sākas ģimenē. Vecāku piemērs ir ļoti būtisks. Svarīgi, lai katrās mājās būtu kaut neliels grāmatu plaukts. Neatkarīgi no vecāku rocības, grāmatu plauktam ir jābūt.

Balvu Centrālajā bibliotēkā ļoti aktīvi ar mazajiem lasītājiem darbojas Bērnu literatūras nodaļas darbinieces...

– Jā. Ar lielu lepnumu varu apgalvot, ka mūsu bibliotēkas Bērnu literatūras nodaļa strādā ļoti labi un aktīvi. Jau vairākus gadus Latvijā darbojas arī nacionālā lasītveicināšanas programma “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija”, kas palīdz piesaistīt mazos lasītājus. Protams, arī Nacionālā skaļās lasīšanas sacensība, ko kūrēt uzņēmušās mūsu bibliotēkas bērnu nodaļas bibliotekāres. Viņu darbs tiešām ir apsveicams, jo katru nedēļu dažādas tematiskās nodarbības bibliotēkā apmeklē vairākas bērnu grupas. Šeit visu laiku ir bērni, notiek nemitīga kustība. Tas mani ļoti priecē. Nesen notikušajā Vislatvijas medijpratības un informācijpratības nedēļā bibliotēkā iegriezās ārkārtīgi daudz bērnu – sākot no bērnudārza vecuma, līdz skolēniem. Aizvadītajā nedēļā, kas aizritēja valsts svētku noskaņās, dzirdēju, kā bibliotekārajās nodarbībās Balvu sākumskolas bērni dzied Latvijas himnu. Gandarījumu sniedz apziņa, ka bibliotēka var veicināt mazā

skolēna valstiskuma apziņas veidošanos agrā bērnībā.

Tad jau Balviem nākotnē nedraud lasītgrībošu iedzīvotāju trūkums?

– Vērojot, kā notiek darbs Bērnu literatūras nodaļā, varu būt droša, ka nākamās balveniešu paaudzes grāmatas lasīs.

Bet vai papīra grāmatai ir nākotne laikmetā, kad aizvien lielāku vietu visās dzīves jomās ieņem digitālās tehnoloģijas?

– Jau pirms desmit un vairāk gadiem runāja, ka drukātās grāmatas drīz izkonkurēs digitālās e-grāmatas. Taču tā nav noticis un diez vai notiks. Drukātajām grāmatām ir nākotne. Tās pastāvēs, jo cilvēkiem patīk lasīt, turot rokās grāmatu. Par sevi varu teikt, – atpūšoties man ļoti patīk lasīt grāmatu, pāršķirot lapas, pārliedot grāmatzīmi. Tas ir tik īpaši un silti. Taču mācoties priekšroku dodu e-grāmatām, jo tās ir kompaktas. Nav jānēsā līdzī kaudze grāmatu.

Ko šobrīd lasāt?

– Patīk vienlaikus pievērsties vairākām grāmatām, nedaudz palasot vienu, tad otru. Nesen pabeidzu Valentīnas Freimanes “Antigones likumu”. Tagad esmu mazliet *iestrēgusi* Ilonas Brūveres grāmatā “Citādā dzīvē”. Labprāt ieskatos populārāajā “Glikozes revolūcijā”. Bet no tādām nopietnām grāmatām rindā uz lasīšanu gaida darbs par priesteru Benedikta Skrindas dzīvi. Mani saista autobiogrāfiski darbi. Gaidot tikšanos ar rakstnieci Janu Egli, pārlasīju arī viņas stāstu krājumus, kurus lasīt nav vienkārši. Esam pieraduši pie stāstiem ar laimīgām beigām, bet viņas darbos to nav. Kad tikšanās laikā jautājām, kāpēc tā, viņa atbildēja: “Lai lasītājs domātu.”

Darbs dzīvē nav viss. Cik daudz laika atliek, ko veltīt ģimenei?

– Vēl nesen ļāvos pārdomām: kas es esmu, kāda esmu, no kurienes nāku? Kāda ir mana dzimta, ģimene? Kāda ir mana būtība un sūtība? Aptvēru, ka esmu saistīta ar visu Latgali. Ziemeļlatgalē esmu dzimusi un šobrīd strādāju. Rēzeknē, Latgales sirdī, studēju augstskolā un satiku savu nākamo dzīvesbiedru, nodibināju ģimeni. Sapratu, ka mani ir daļa arī no Dienvidlatgales, jo vīra vecāki nāk no Daugavpils puses – no Liksnas, kur uzvārds Susejs ir ļoti izplatīts. Sapratu, ka mani ir pa kriptiņai no visas Latgales, un ar to jutos bagāta.

Vīrs Dainis strādā par Rēzeknes tehnikuma direktores vietnieku informācijas tehnoloģiju jautājumos. Dēls Renārs, pēc profesijas programmētājs, nesen pārcēlās uz Rīgu, kur

strādā savā profesijā un paralēli studē – drīz absolvēs RTU Rēzeknes akadēmiju. Meita Dagnija mācās Rēzeknes tehnikumā. Tāpat kā pārējā ģimene, arī viņa ir saistīta ar informācijas tehnoloģiju jomu, jo ir topošā programmētāja. Aptuveni desmit gadus mūsu ģimeni vieno arī kopīgs hobijs – skriešana un nūjošana. Piedalāmies dažādās skriešanas un nūjošanas aktivitātēs, maratonos. Piemēram, taku skrējienā “Stirnu buks”, kas notiek dažādās Latvijas vietās ar daudzveidīgu reljefu un šķēršļiem, kas jāpārvar. Tā ir mūsu kopīga aizraušanās.

Ko vēl labprāt darāt brīvā laikā?

– Vidusskolas un studiju laikā dziedāju korī. Esmu piedalījies gan skolēnu, gan vispārējos dziesmu svētkos. Pēc ģimenes nodibināšanas un bērnu piedzimšanas to vairs nedaru. Taču joprojām ar siltumu atceros mūsu kordirģentu jeb, kā mēs visi viņu saucām, maestro Pēteri Sudarovu. Esmu saglabājusi atmiņā kādu ar viņu saistītu gadījumu. Ik pa laikam ciemojoties Rugājos, satiku arī skolotāju, kurš vienmēr jautāja, – vai dziedu korī un kāpēc nedziedu? Kādā reizē, satīcis mani Rugāju veikālā, Pēteris Sudarovs atkal jautāja, vai dziedu korī? Kad teicu, ka nedziedu, viņš jautāja: “Kāpēc? Vai vīrs neļauj?” Atjokoju: “Nē, skolotāj! Es tik labi dziedu, ka nespēju izvēlēties korī.”

Jau trīs gadus esmu aizrāvusies ar volejbolam līdzīgu spēli “Ķer un servē bumbu” (*Catch'n Serve ball*), kas Latvijā iegūst arvien lielāku popularitāti. Spēlēju Lūznavas pagasta komandā “BezĒ”. Balvos šī spēle arī ir populāra. Te trenējas jaudīga komanda “Balvu vilcenes”.

Noslēgumā gribu jautāt, kādam ir jābūt labam vadītājam?

– Labam vadītājam jābūt cilvēcīgam un saprotošam. Esmu sapratusi, ka daudz ko var panākt ar labu, ar runāšanu un skaidrošanu. Ir tāds teiciens: “Ar varu labs nekļūsi.” Cenšos pieturēties pie šī principa. Ir ārkārtīgi svarīga cieņpilna komunikācija. Ar cieņu jāizturas pret ikvienu cilvēku, neatkarīgi no viņa sociālā statusa. Svarīgi ir saglabāt cilvēcību jebkurā situācijā. Mamma mani mācīja, ka pie cilvēkiem vienmēr jāiet ar labu. Nelieģšos – kādreiz nākas pateikt arī kādu stingrāku vārdu, jo ir uzdevumi, kas ir jāpilda, un darbs, kas jāpadara. Katrā darbiniekā cenšos saskatīt un izcelt labo. Ārkārtīgi svarīgi ir paslavēt kolēģi kaut vai par nelielām lietām, jo tas viņam tiks justies labi.

“Rīcības dienas 2025”

Nekā lieka – vairāk prieka

Latvijas Ekoskolas un citas izglītības iestādes ik gadu piedalās nedēļu ilgā starptautiskā kampaņā ar mērķi uzrunāt sabiedrību, pievēršot uzmanību nozīmīgām vides problēmām, kā arī rosināt ikvienu uz rīcību, kas var palīdzēt šīs problēmas mazināt. Šogad Rīcības dienas “Nekā lieka – vairāk prieka!” notika jau 13.gadu. No 3. līdz 9.novembrim akcija norisinājās arī Balvu Valsts ģimnāzijā (BVĢ), kur to organizēja skolas Ekopulciņš skolotājas Guntas Salmanes vadībā.

Balvu Valsts ģimnāzijā aizvadītajā nedēļā notika aktivitātes ar mērķi mudināt ikvienu rīkoties ilgtspējīgas nākotnes vārdā. Visas nedēļas garumā skolēni un darbinieki varēja nodot izlietotās baterijas, mazinot draudus, ka tās nonāks dabā, piesārņojot to. Skolotāja G.Salmane gandarīta, ka šī aktivitāte skolēnu un skolotāju vidū ieguva lielu popularitāti un izdevās savākt vairāk nekā 20 kilogramu izlietoto bateriju. Visaktīvāk šajā aktivitātē iesaistījās 9.a klase, savācot 4,2 kilogramus. “Kopā savācām 20,6 kilogramus bateriju. Piedaloties ikgadējā “Zaļās jostas” vides kampaņā “Tirai Latvijai”, turpināsim tās pieņemt līdz nākamā gada 13.martam un pēc tam nodosim pareizai utilizācijai,” atklāj G.Salmane.

Ierādot, ka viss nav jāpērk veikālā, ja no dažādiem materiālu atlikumiem var uzmeistarot pats, darbnīcā “No liekā – uz lietderīgo” skolēnus aicināja izgatavot svečturus, izmantojot nevajadzīgas stikla burciņas un zāģu skaidas. “Akcijā uzmeistarotos svečturus varēsīm izmantot skolas noformēšanai dažādos svētkos. Ieliekot svecīti vai LED lampiņas, vai arī uzsenot tematisku lentīti, šīs burciņas izmantosim gan valsts svētku, gan Ziemassvētku, gan Lieldienu noformējumam,” stāsta Ekopulciņa vadītāja.

Šūšanas darbnīcā skolēniem un skolotājiem bija iespēja radošā un sirsnīgā atmosfērā radīt rotājumus gaidāmajiem Ziemassvētkiem. “No krāsainiem audumu atgriežumiem

Foto - no personīgā arhīva

Piedalās arī skolotājas. Ar prieku dekoratīvo svečturu izgatavošanas darbnīcā iesaistījās arī skolotājas Liene Pomere un Laura Saulīte.

šuvām dažādu formu rotājumus – gan Ziemassvētku zeķītes, gan cepurītes, zvaigznītes, stilizētas eglītes un cimdiņus, ko izmantosim skolas noformēšanai,” stāsta skolotāja G.Salmane. Ceturtdienas vakarā izdevību piedalīties šūšanas darbnīcā piedāvāja arī vecākiem. “Lai gan atnāca tikai divas mammas – Liene Zaksa un Gunita Džigure, kopā ar viņām jaukā atmosfērā, pie tējas tases, sašuvām diezgan daudz rotājumu, papildinot skolas fondu ar Ziemassvētku rotājumiem,” gandarīta G.Salmane. Trīs bērnu mamma Liene Laksa atklāj, ka darbnīca tiešām aizritēja jaukā atmosfērā, arī paveikts tika daudz. Liene uzskata, ka šādas akcijas ir ļoti vērtīgas, jo bērniem ir jābūtu saudzēti apkārtējā vide. Viņa uzskata, ka tas jādara ne tikai skolā, bet arī ģimenē. “Mājās arī cenšamies šķirot atkritumus un neradīt lieku piesārņo-

Foto - no personīgā arhīva

Iesaistās arī vecāki. Viena no divām mammām, kuras piedalījās šūšanas darbnīcā, bija Gunita Džigure (foto), kura no auduma atgriežumiem palīdzēja izgatavot Ziemassvētku rotājumus skolas noformēšanai.

jumu, dzīvot saprātīgi. Bērniem jābūtu, – ja neko nedarīsim, visi dzīvosim vienā lielā miskastē, bet reizi gadā divi, trīs cilvēki rīkos Lielās talkas!”

Savukārt piektdien ar saukli “Mazāk lietu – vairāk mirkļu” akcijas organizatori vērsa uzmanību uz laika vēltīšanu nozīmīgiem mirkļiem, nevis materiālām lietām, aicinot uzņemt savu vai klases foto, kas atspoguļo vienkāršu, bet priecīgu brīdi.

Lappusi sagatavoja I.Tušinska

Izturīgāki un funkcionālāki

Jauni formas tērpi – arī Viļakas pārvaldē

Valsts robežsardze uzsākusi pāreju uz jauniem un modernizētiem ikdienas formas tērpiem, kas piemēroti robežsargu praktiskajām vajadzībām un darba apstākļiem uz valsts ārējās robežas. Jaunie tērpi ir izturīgāki, funkcionālāki un pielāgoti Latvijas klimatiskajiem apstākļiem, vienlaikus stiprinot Valsts robežsardzes vienotību ar Nacionālajiem bruņotajiem spēkiem un sekmējot efektīvāku sadarbību kopējā valsts aizsardzības sistēmā.

2024.gada novembrī Ministru kabinets apstiprināja Aizsardzības ministrijas priekšlikumu atbalstīt Valsts robežsardzi, nodrošinot tai vienreizēju finansējumu karavīra kaujas formas tērpa sastāvdaļu iegādei no Aizsardzības ministrijas budžeta līdzekļiem. Kopējais atbalsta apjoms ir aptuveni 4,5 miljoni eiro, kas ļaus nodrošināt 2400 Valsts robežsardzes amatpersonas ar pilnu formas tērpa komplektu. Proti, robežsargi tiek nodrošināti ar jaunām jakām un biksēm, vasaras un ziemas cepurēm, apakšveļu, jostām, virsjakām, puskombinezoniem, šņorzābakiem un cimdiem. Turklāt jaunajos tērpos izmantots modernizēts maskēšanās raksts “WoodLatPat”, kas īpaši pielāgots Latvijas dabas apstākļiem (mežiem, pļavām un jauktiem apvidiem) un nodrošina efektīvu maskēšanos dažādās vidēs, tostarp pret nakts redzamības un termonovērošanas ierīcēm. Šis raksts samazina robežsargu vizuālo pamanāmību un uzlabo drošību operatīvajos apstākļos. “Formas tērpi izstrādāti, balstoties uz mūsdienu prasībām par izturību, komfortu un praktiskumu. Tie izgatavoti no elpojošiem, elastīgiem un izturīgiem materiāliem, kas nodrošina ērtību gan miera laikā, gan operatīvās situācijās. Pārdomāts piegriezums ļauj brīvi kustēties, bet praktiski izvietotās kabatas sniedz iespēju droši glabāt dokumentus, sakaru līdzekļus un individuālo aprīkojumu. Tērpi ir viegli kombinējami ar papildus ekipējumu – termoveļu, lietus apmetņiem, taktiskajām vestēm, bruņu vestēm, ķiverēm un sakaru ierīcēm, neierobežojot kustību brīvību,” informē Valsts robežsardzes pārstāvji.

Vienoti ar karavīriem. Kā redzams attēlā, jaunā parauga robežsargu formas tērpi ir vizuāli vienoti ar Nacionālo bruņoto spēku formas tērpiem, taču saglabā Valsts robežsardzes atšķirības zīmes – piedurkņu emblēmas, dienesta pakāpes, iniciāļus un zaļo bereti ar Valsts robežsardzes kokardi. Jāpiebilst, ka jaunā parauga formas tērpus plānots ieviest pakāpeniski līdz 2026.gada 31.decembrim. Savukārt līdz pilnīgai pārejai Valsts robežsardzes amatpersonas varēs turpināt nēsāt līdzšinējā parauga formas tērpus.

Pāreja uz jaunajiem formas tērpiem ir mērķtiecīga investīcija mūsu dienesta spēju stiprināšanā. Tas ir solis, kas ne tikai uzlabo robežsargu ikdienas darba kvalitāti, bet arī vizuāli apliecina, ka Latvijas drošība ir kopīgs uzdevums un atbildība.

GUNTIS PUJĀTS, Valsts robežsardzes priekšnieks, ģenerālis

Foto - no personīgā arhīva

Informē ceļu dienests

Aicinājums autovadītājiem

Pieturoties mitriem laika apstākļiem, daudzviet valsts autoceļu tīklā pasliktinās grants ceļu stāvoklis. Līdz ar to mitruma dēļ iepriekš veikto uzturēšanas darbu efekts saglabājas īsāku laiku un satiksmes ietekmē veidojas bedres un iesēdumi – īpaši tas raksturīgi ceļiem, kur ir intensīva smagā transporta satiksme. Latgales reģionā viens no slīktākajiem grants ceļu posmiem atrodas arī mūs pusē (Balvi-Celmene-Sita). Saistībā ar šo ceļu informāciju autovadītājiem izplatījusi arī Balvu novada pašvaldība, aicinot reģionālā autoceļa Gulbene-Balvi-Viļaka-Krievijas robeža (Vientuļi) pārbūves laikā neizmantojot ceļu Balvi-Celmene-Sita kā apbraucamo ceļu. “Šim ceļa posmam šobrīd ir zema nestspēja un tas esošajos laika apstākļos nav piemērots intensīvai satiksmei. Tādēļ aicinām izvēlēties braukt caur būvdarbu objektu, ievērojot luksoforu signālus un satiksmes regulētāju norādes. Būsim atbildīgi un cienīsim gan būvdarbu veicējus, gan arī satiksmes dalībniekus!” uzsver pašvaldības pārstāvji.

Lai iegūtu vai nodotu informāciju par situāciju uz valsts autoceļiem, autovadītāji aicināti zvanīt uz VSIA “Latvijas Valsts ceļi” diennakts informatīvo bezmaksas tālruni 800055551!

Informē CSDD

Izmaiņas darba laikos

VAS “Ceļu satiksmes drošības direkcija” (CSDD) vērs klientu uzmanību, ka Latvijas valsts svētkos tehnisko apskāšu staciju darba laikā būs izmaiņas.

- 15.novembris (sestdiena): strādā tehniskās apskates stacijas, kurām sestdiena ir darbadiena (**Balvu nodaļa – slēgta**).
- 16.novembris (svētdiena): strādā tehniskās apskates stacija Antenas ielā 2, Rīgā (**Balvu nodaļa – slēgta**).
- 17.novembris (pirmdiena): strādā tehniskās apskates stacijas, kurām sestdiena ir darba diena (**Balvu nodaļa – slēgta**).
- 18.novembris (otrdiena): brīvdiena.

“Sagaidāms, ka pirmajās dienās pēc brīvdienām tehniskās apskates stacijās paredzams lielāks transportlīdzekļu pieplūdums. Tādēļ, taupot laiku, aicinām ar transportlīdzekļa tehnisko apskati saistītos maksājumus veikt e-CSDD. Plašāka informācija par darba laikiem pieejama CSDD interneta mājaslapā www.csdd.lv, sadaļā “Kontakti”, informē CSDD pārstāvji.

CSDD Balvu nodaļa (Robežielā 1, Balvos)

- Darba laiks no pirmdienas līdz piektdienai ieskaitot: no pulksten 8.30 līdz 17.
- Tehniskā apskate transportlīdzekļiem ar pilnu masu līdz 3500 kilogramiem notiek Stacijas ielā 23 (darba laiks no pirmdienas līdz piektdienai ieskaitot: no pulksten 8.30 līdz 17).
- Tehniskās apskates veikšanai var pieteikties elektroniski e.csdd.lv vai zvanot uz tālruna numuru 67025777. Iepriekšējs pieraksts ir brīvprātīgs, bet ļaus saņemt pakalpojumu noteiktā laikā!
- Velosipēda vadītāja eksāmenam jāveic iepriekšējs pieraksts, zvanot uz tālruna numuru 64522888.
- Transportlīdzekļu reģistrācijas pakalpojumi un agregātu numuru salīdzināšana tiek sniegta tikai pēc iepriekšēja pieraksta (tas jāveic, lai noformētu arī invalidu stāvvieta karti).
- Transportlīdzekļu reģistrācijas pakalpojumiem jāpiesakās elektroniski e.csdd.lv vai zvanot uz tālruna numuru 67025777.

Informē policija

Brauc dzērumā

9.novembrī Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldes Ziemeļ-latgales iecirkņa amatpersona, pildot dienesta pienākumus, Viļakā pamanīja automašīnu “Audi”, kura vadītājs veica aizdomīgus manevrus. Likumsargi pārbaudīja vadītāju un konstatēja, ka persona sēdusies pie transportlīdzekļa stūres 2,4 promiļu alkohola reibumā. Uzsākts kriminālprocess.

Informē robežsardze

Žiguros aiztur Krievijas pilsoni

Foto - no personīgā arhīva

6.novembrī robežsargi aizturēja divus Krievijas pilsoņus, kuri nelikumīgi šķērsoja valsts robežu no Krievijas puses.

Viens no šiem gadījumiem notika Balvu novadā. Proti, pārbaudot saņemto informāciju, robežsargi Žiguru pagastā konstatēja Krievijas pilsoni, kurš bija nelikumīgi šķērsojis valsts robežu no Krievijas puses. Tāpat nelikumīga robežas šķērsošana no Krievijas puses konstatēta Ludzas novada Zaļesjes pagastā. Abos gadījumos pret personām uzsākti kriminālprocesi pēc Krimināllikuma 284.panta pirmās daļas (par ārējās valsts robežas tišu nelikumīgu šķērsošanu). Par šādu pārkāpumu soda ar īslaicīgu brīvības atņemšanu vai ar probācijas uzraudzību, vai ar sabiedrisko darbu, vai ar naudas sodu.

Jāpiebilst, ka pret personu, kura nelikumīgi šķērsoja robežu Zaļesjes pagastā, uzsākta arī administratīvā lietvedība par Latvijas Republikas valsts robežas likuma 18.panta pirmās daļas pirmā punkta neievērošanu, kas nosaka, ka personām no 15 gadu vecuma, uzturoties pierobežas joslā, nepieciešama Valsts robežsardzes izsniegta speciālā caurlaide. Administratīvā lietvedība uzsākta arī pēc 14.panta pirmās daļas pirmā punkta, kas nosaka, ka personu uzturēšanās valsts robežas joslā ir aizliegta, izņemot gadījumus, kad tā saistīta ar robežuzraudzību.

Jaundzimušie

Lielais brālis nolemj, ka jaundzimušo sauks par Arno. 23.oktobrī pulksten 16.23 ģimenes dzemdībās pasaulē nāca puika. Svars – 3,760kg, garums – 53cm. Jaundzimušā vecākiem, alūksniešiem Sigitai un Mārtiņam Akermaniem, šis ir trešais bērniņš – jaundzimušo mājās gaida vecākais brālis Bruno, kuram ir 5 gadi, un divus gadus jaunais Igo. “Gaidot trešo mazuli, kaut kur dziļi sirdī bija maza, maza cerība, ka būs meitiņa, bet tāpat nepameta sajūtu, ka tomēr sagaidīsim puiku. Godīgi sakot, uz mazuļa dzimumu neieiciklējāties un vairāk dzīvojām ar sajūtu – ko Dieviņš dos, to arī mīlēsim. Grūtniecības vidū ultrasonogrāfijas pārbaudē daktare paziņoja, ka būsīm vecāki vēl vienam puikam. Vēl šodien atceros, kā pēc vizītes šos jaunumus paziņoju vīram, kurš sagaidīja mani mašīnā. Teicu, – mums vēl viens musketieris, par ko Mārtiņš tikai priecājās. Draudzene ieteica pie mājas trīs ozolus iestādīt, bet mums ar lielajiem kokiem jau pilns pagalms. Taču pie vecvecākiem gan varētu,” spriež Sigita. Tiklīdz kļuva zināms gaidāmā mazuļa dzimums, varēja ķerties pie atbildīgā vārda došanas uzdevuma. “Kā jau pamanījāt, pirmajiem diviem dēliem vārdi ir Bruno un Igo, – kā smejamies, mums mājās ir nelokāmie vīrieši, kuru vārdi nelokās nevienā deklinācijā. Protams, arī trešajam gribējās ko līdzīgu. Sākumā meklējot mums trāpījās vārdi ar spānisku pieskaņu, tādēļ vienā brīdī pat bija ideja dēlu saukt par Renāru. Bet tad nezin no kurienes pie mums *atnāca* vārds Arno, un lielais brālis diskusijām pielika punktu, paziņojot, ka viņu tā arī sauks,” atklāj jaunie vecāki. Sigita stāsta, ka viņas vecākais dēls dzimis Rīgā, bet abi nākamie – Balvos, un tam ir savs pamatojums: “Rīgā mums diemžēl nebija laba pieredze, toties Balvos abās reizēs jutos mierīga, aprūpēta un drošībā. Turklāt visās trīs dzemdībās man blakus bija Mārtiņš, kas, neliēģšos, bija ļoti liels un vērtīgs atbalsts. Tas ir labi, ka otrajai pusītei ir iespēja tādā brīdī būt klāt, jo tad arī mīlestība paliek arvien stiprāka,” apliecina nu jau trīs bērnu mamma. Sigita un Mārtiņš dzirdējuši par valdības ieceri slēgt mazās dzemdību nodaļas un ir kategoriski pret to. “Gribas raudāt, redzot, kā valdība grib likvidēt visu, kas nav lielpilsēta. Kur tad lielajās slimnīcās būs tā ārstu profesionalitāte, ja visi pārguruši lielās pacientu plūsmas dēļ? Te, gluži otrādi, mediķiem ir 100% laika pievērsties katrai dzemdētājai un sekot, lai nerodas nekādas problēmas. Tieši tādēļ reģionos slimnīcām ir jābūt,” ir pārliecināta Sigita.

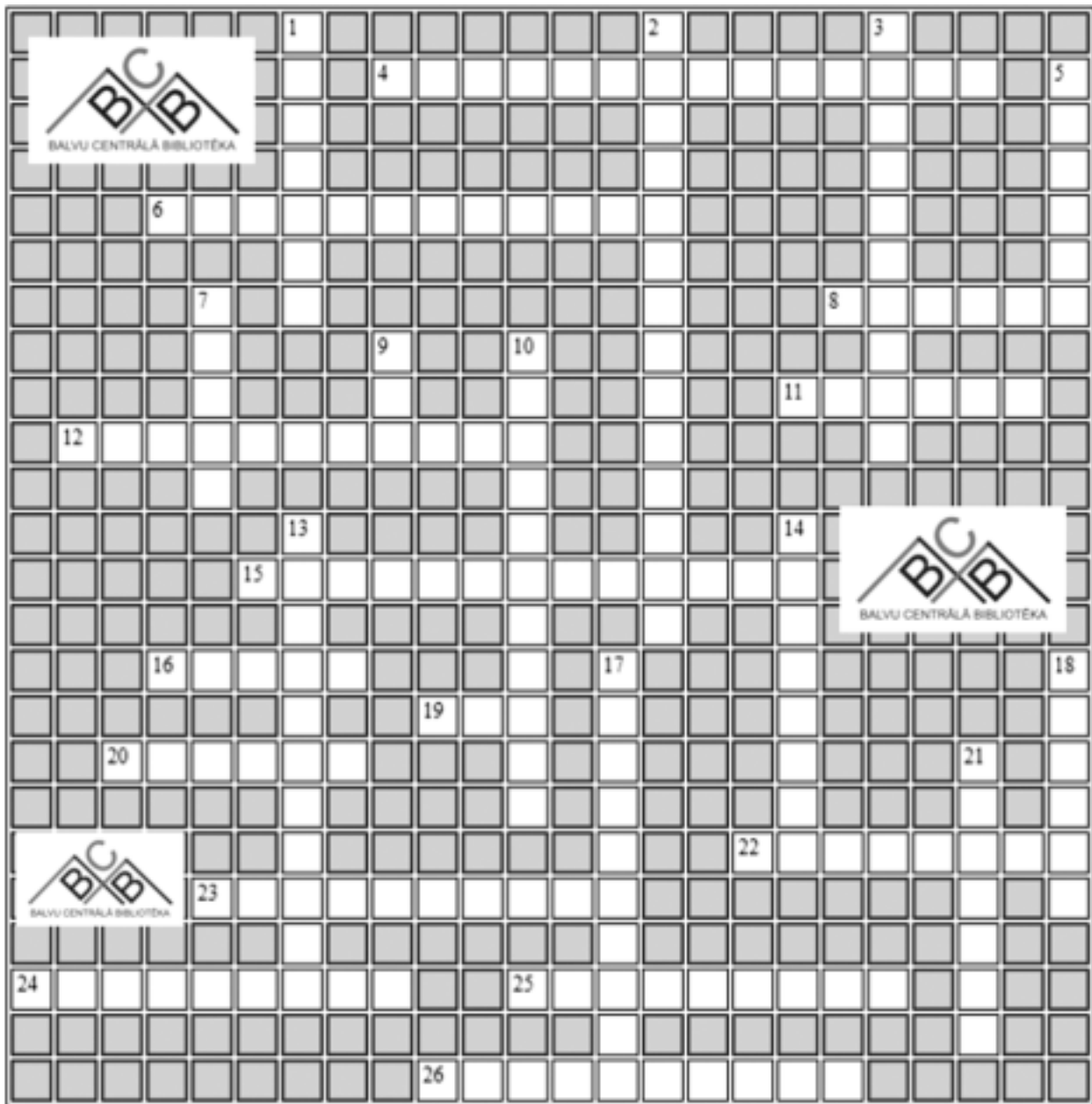
Vēl dzimuši:

4.novembrī pulksten 17.58 piedzima meitenīte. Svars – 4,125kg, garums – 59cm. Meitenītes mamma Daniela Skuja dzīvo Alūksnē.

7.novembrī pulksten 11.45 piedzima puika. Svars – 3,550kg, garums – 58cm. Puisēna mamma Krista Zvirgzda dzīvo Gulbenē.

Prātnieks 11. kārtā

Atbildes uz konkursa jautājumiem gaidīsim līdz nākamā mēneša pirmajam datumam Balvu Centrālajā bibliotēkā, zvanot uz tālruni 64522111 vai elektroniski uz e-pastu: agnija@balvurcb.lv

Vertikāli:

1. Video koplietošanas tiešsaistes sociālā tīkla tīmekļa vietne, kura šogad svin 20. dzimšanas dienu. 2. Sabiedriskais medijs, kurš raida kopš 1925. gada 1. novembra un šogad svin 100. dzimšanas dienu. 3. Ciems, kurā norisinājās amatieriteātru pasākums “Kad uzzied teātris”. 5. Mūzikas pedagogs un koru diriģente no Balviem, kura apbalvota ar Triju Zvaigžņu ordeni un iecelta par Triju Zvaigžņu ordeņa kavalieri (uzvārds). 7. Uzvārds, kurš savu uzvārda dienu svin 3. novembrī. 9. Vārda dienas gaviļniece novembrī. 10. Skaitlis, ko raksta ar astoņpadsmit nullēm. 13. Vārda ‘dispečers’ latviskojums. 14. Novembra mēneša autore Zvaigznes grāmatnīcās (uzvārds). 17. Kāda diena svinama 7. novembrī? 18. Kā vēl senie latvieši sauca novembra mēnesi? 21. Ledājs, kas atrodas Antarktīdā un nosaukts arī par “pastardienas ledāju” tā straujās kušanas dēļ.

Horizontāli:

4. Sākotnējais nosaukums Brīvības piemineklim, kas izmantots, izstrādājot konkursa noteikumus par memoriāla celtniecību brīvības cīņās kritušajiem karavīriem. 6. Mazākais putns pasaulē. 8. Grāmatas “Kā izaudzīnāt vikingu” autore (uzvārds). 11. Ozola “āboli”, no kuriem izveidojas panglapsenes. 12. Latvijā uzņemta vēsturiska filma par 1919. gada novembra notikumiem Latvijas brīvības cīņu laikā. 15. Kāda diena svinama novembra otrajā sestdienā? 16. Pirmās dzīvnieks – suns, kurš lidoja orbitā ap zemi otrajā Zemes mākslīgajā pavadoņī. 19. Vārda dienas gaviļnieks novembrī. 20. Zemkopības ministrijas konkursa “Sējējs 2025” uzvarētāji nominācijā “Gada lauku saimniecība”. 22. Pilsēta, kurā uzšūts pirmais latviešu nacionālais karogs (spilgti sarkans, augšējā kreisajā stūrī – dzeltena saulīte). 23. Mazi augsnes dzīvnieki, kuri noārda organiskos atkritumus un uzlabo augsni. 24. Andreja Pumpura eposs par latvju tautas varoni. 25. Grāmatas “Četrdesmit burkas gurķu” autore (uzvārds). 26. Kultūrvēstures lauku sēta, kas izveidota Susāju pagasta “Svilpovā”.

Konkursa “Prātnieks” 10. kārtas atbildes

Vertikāli:

1. Tilaks. 2. Ricibizdomnieks. 4. Salna. 5. Brokāne. 6. Ķirbis. 8. Guidžou. 9. Padels. 12. Baumgartners. 13. Daumants. 15. Ilizana. 16. Hlorofils. 18. Marija. 21. Viļaka. 23. Veļu.

Horizontāli:

3. SOS. 7. Pavāru. 10. Hanna. 11. Oktobris. 14. Halovīns. 17. Baldiņi. 19. Grāmatu svētki. 20. Senioru. 22. Piepjēdis. 24. Tilžas. 25. Zelčs. 26. Maize.

Pareizās atbildes iesūtījuši: Ļ.Baranova, I.Svilāne, A.Mičule, J.Pošeika, L.Mežale, Z.Pulča, M.Paidere, I.Homko, Ā.Zeltkalne.

Balvu no apgāda “Zvaigzne ABC” saņem IRĒNA SVILĀNE no Lazdukalna. Balvu var saņemt Balvu Centrālajā bibliotēkā.

Iesaka eksperts

Kā sagatavoties un ko jautāt mājokļa elektrotīkla pārbaudes laikā?

AS “Sadales tīkls” isteno elektrodrošības kampaņu “Par drošu kontaktu” un atgādina – katrai māsaimniecībai ne retāk kā reizi 10 gados jāorganizē elektrotīkla pārbaude, lai savlaikus konstatētu problēmas, novērstu defektus un izvairītos no elektrotraumām vai ugunsgrēkiem. Kas iedzīvotājiem jādara, lai pieteiktos pārbaudei, kā isti tā notiek un ko jautāt speciālistam, stāsta “Sadales tīkla” Mācību centra direktors ARTŪRS ŠMATS.

Kur meklēt kvalificētu elektrospeciālistu?

Dzīvojot daudzdzīvokļu mājā, par kvalificēta elektro speciālista pakalpojumiem vispirms ieteicams jautāt apsaimniekotājam. Vēl viens variants – meklēt pašvaldības informācijas resursos. Speciālistu noteikti varēs uzmeklēt arī interneta resursos: profesionāļi ar atbilstošu kvalifikāciju piedāvā savus pakalpojumus specializētajās tīmekļvietnēs un sludinājumu portālos. Dažkārt atbilstoša speciālista pakalpojumi ir ietverti arī mājokļa apdrošināšanas līgumā.

“Daudzdzīvokļu namu koplietošanas telpās par mērījumu veikšanu un defektu novēršanu ir atbildīgs ēkas apsaimniekotājs, savukārt dzīvokļos un privātmājās tas ir katra īpašnieka pārziņā. Tas ir pienākums, kuru nosaka Ministru kabineta (MK) noteikumi nr. 238 (Ugunsdrošības noteikumi), taču vēl svarīgāk būtu atgādināt, ka tas ir mājokļa iemītnieku veselības un drošības jautājums. Katru gadu desmitiem cilvēku Latvijā gūst nopietnas vai letālas elektrotraumas savās mājās bojātas elektroinstalācijas vai bojātu elektroierīču dēļ,” stāsta “Sadales tīkla” Mācību centra direktors Artūrs Šmats.

Kā pārliecināties, ka noskatītais speciālists spēs sniegt nepieciešamo pakalpojumu?

Jautājums ir vietā, jo ne katrs elektriķis ir tiesīgs sniegt šādu pakalpojumu. Atbilstoša kvalifikācija jāapliecina ar sertifikātu (vai apliecību) par attiecīgo kompetenci. Ikvienam iedzīvotājam ir tiesības pirms pakalpojuma sniegšanas lūgt speciālistam šo apliecinājumu uzrādīt kopā ar personu apliecinošu dokumentu, lai izvairītos no negodprātīgiem pakalpojumu sniedzējiem.

“Kārtīgs, cienijams meistars šādu prasību sapratīs, apzinoties, ka klients ielaiž savā īpašumā svešu cilvēku, no kura sagaida specifiskas prasmes un zināšanas. Godprātīgi meistari tikai ieposies apliecināt savu kvalifikāciju,” iedrošina Artūrs Šmats.

Kā pieteikt un saņemt nepieciešamo pakalpojumu?

Kad speciālists atrasts, klients viņu informē, ka vēlas veikt iekšējās elektroinstalācijas pārbaudi, un vienojas par pārbaudes laiku. Dzīvokli šāda pārbaude ilgst apmēram stundu, maksī-

mums divas – no kurām lauvas tiesu laika aizņem dokumentu noformēšanu un rekomendāciju sniegšana. Ēkas iekšējās elektroinstalācijas pārbaude ir maksas pakalpojums. Izmaksas var būt ļoti dažādas – tās ir atkarīgas no īpašuma veida, platības, elektroinstalācijas sarežģītības, vecuma un citiem tehniskiem faktoriem. Provizoriski neliela vienistabas dzīvokļa pārbaude var izmaksāt, sākot no dažiem desmitiem eiro, savukārt plašākos vai tehniski sarežģītākos objektos – arī vairākus simtus eiro.

Vai mājokļa īpašniekam jāuzrāda kādi dokumenti?

Ja ir pieejama ēkas elektroinstalācijas dokumentācija (vai projekts), – vairumam jaunāko gadu privātmāju tāda, visticamāk, ir, – tas speciālistam lieti noderēs. Tomēr visi speciālisti rēķinās ar to, ka 99% padomju laikā celto daudzdzīvokļu namu dzīvokļu īpašniekiem nav šādas dokumentācijas. Elektrotīkla pārbaude ir iespēja klientam iegūt divkārsu labumu: pārliecināties par sava mājokļa elektroinstalācijas tehnisko stāvokli un iegūt elektrotīkla shēmu, kuru speciālists sagatavos pārbaudes laikā.

Kas jādara, gaidot elektriķi? Vai jāatslēdz elektrība?

Elektroapgāde nav jāatslēdz, un ierīces mierīgi var palikt tur, kur tās pieslēgtas, mierina “Sadales tīkla” eksperts. *“Viss, kas jādara, gatavojoties elektrotīkla pārbaudei, – jāatbrīvo pieeja kontaktligzdām, gaismas slēdžiem, sadalnei ar automātslēdžiem vai drošinātājiem, lai visam ērti var piekļūt. Varbūt nāksies pabīdīt kādu mēbeli, taču neērtības nebūs lielas. Ja ar jums kopā dzīvo četrkājsains mājas sargs, kuram nepatīk svešinieki, varbūt kāds no mājiniekiem pārbaudes laikā var iziet ar viņu garākā pastaigā,”* iesaka Artūrs Šmats.

Ko tieši speciālists pārbaudīs mājokļa elektrotīkla apsekošanas laikā?

Vispirms speciālists vizuāli pārliecināsies par kopējo elektroinstalācijas tehnisko stāvokli, vizuāli novērtējot gaismas slēdžus, kontaktligzdas, elektrības sadalni, kas visbiežāk atrodas mājokļa priekštelpā. *“Visbiežākie trūkumi, ko elektriķi atklāj mājokļos, ir noliektas rozetes un gaismas slēdži, bojāta elektroinstalācijas izolācija un neatbilstoši drošinātāji. Ja jums ir aizdomas par līdzīgām nepilnībām mājoklī, noteikti nevajadzētu mesties pašrocīgi kaut ko mainīt. Tas ir jāuztic profesionālim, un mājokļa elektrotīkla pārbaude ir labs pirmais solis, lai saprastu, kur nepieciešami uzlabojumi,”* uzsver Artūrs Šmats.

Pēc vizuālās pārbaudes ar speciāliem mērinstrumentiem tiks veikti elektriskie mērījumi, kuru laikā speciālists pārliecināsies, vai ēkā uzstādītie drošinātāji atbilst tehniskajām prasībām

un elektroinstalācijas bojājumu gadījumā nostrādās. Tāpat tiks pārbaudīta vadu un kabeļu izolācijas kvalitāte, lai pārliecinātos, vai tie nav savu laiku nokalpojuši. Visbeidzot ar termokameru tiks pārbaudītas kontaktsavienojumu vietas, vai tās nekarst. Pēc pārbaudes speciālists sniegs savas rekomendācijas, ja būs nepieciešams kaut ko uzlabot.

Kam jābūt norādītam pārbaudes protokolā?

Pārbaudes protokols nav brīvas formas dokuments, tā formu un saturu definē jau minētie MK noteikumi nr. 238. Šajā dokumentā speciālists fiksēs visu, ko būs konstatējis par mājokļa elektrotīkla stāvokli. Šis dokuments paliks mājokļa īpašnieka rīcībā, un uz tā pamata vēlāk varēs veikt nepieciešamos uzlabojumus, kā arī nākamās pārbaudes laikā (teiksim, pēc desmit gadiem) iesniegt speciālistam salīdzināšanai.

Ko nevajadzētu gaidīt no elektriķa šādas pārbaudes laikā?

“Jāapzinās, ka mājokļa elektrotīkla pārbaude ir atsevišķs pakalpojums par atsevišķu samaksu. Tāpēc speciālists konstatēs defektus, sniegs savas rekomendācijas, bet šīs pārbaudes laikā nesāks mainīt bojātos elementus. Par to ar meistaru var vienoties atsevišķi un iēplānot vēl vienu vizīti – šoreiz jau defektu novēršanai,” uzsver “Sadales tīkla” Mācību centra direktors Artūrs Šmats.

Lai gūtu iedvesmu un iedrošinājumu mājokļa elektrotīkla pārbaudei, “Sadales tīkls” aicina noskatīties video epizodes, kurās Magnuss Eriņš kopā ar kvalificētu elektriķi pārbauda elektrotīklus sabiedrībā zināmu cilvēku mājokļos. Video epizodes un noderīgi ieteikumi apkopoti vietnē [pardrosukontaktu.lv](#).

PVD atgādina par biodrošību

Eiropā turpina izplatīties augsti patogēnā putnu gripa

Latvijā konstatēti jauni augsti patogēnās putnu gripas H5N1 gadījumi atrastiem mirušiem savvaļas putniem. Slimība konstatēta diviem mirušiem gulbjiem Dienvidkurzemes novadā un vienam Cēsu novadā. Līdz ar to šogad augsti patogēnā putnu gripa konstatēta jau sešiem savvaļas putniem dažādos Latvijas novados.

Pārtikas un veterinārais dienests (PVD) atgādina: lai pasargātu mājputnus no saslimšanas, jāievēro biodrošība – tie jātur, jābaro un jādzirdina tikai slēgtās telpās vai teritorijā ar nosegtu ūdensnecaurļaidīgu jumtu un norobežotiem sāniem, novēršot savvaļas putnu un savvaļas ūdensputnu piekļuvi. Mājputnus var izlaist tādās ganībās vai pastaigu laukumos, kuru sāni ir norobežoti, lai novērstu savvaļas putnu un savvaļas ūdensputnu piekļuvi.

Tāpat jāraugās, lai putnu novietnei nepieklūst nepiederošas personas; tiktu lietots darba vai maiņas apģērbs un apavi personām, kuras nonāk kontaktā ar putniem; barojot un dzirdinot mājputnus, netiktu izmantots virszemes ūdenstilpēs iegūts ūdens; barības un pakaišu uzglabāšanas vietai nevarētu piekļūt savvaļas putni.

Mājputnus arī aizliegts izlaist dabīgas izcelsmes ūdenstilpēs, izņemot mākslīgi izveidotās, kurās ir nodrošināta to norobe-

žošana, kas nepieļauj savvaļas putnu un savvaļas ūdensputnu piekļuvi, un šīs tilpnes izmanto tikai mājas ūdensputnu sugām.

Par visiem gadījumiem, kad ir aizdomas par mājputnu saslimšanu, nekavējoties jāziņo veterinārārstam vai PVD.

Iedzīvotāji ir aicināti ziņot par atrastiem mirušiem savvaļas putniem, īpaši – ūdensputniem, zvanot uz PVD uzticības tālruni – automātisko atbildētāju 67027402 vai informējot tuvāko PVD pārvaldi. Ziņojot lūdzam precīzi aprakstīt putna liķa atrašanās vietu vai nosaukt koordinātes.

Augsti patogēnā putnu gripa ir akūta, ļoti lipīga putnu infekcijas slimība, kam raksturīga augsta mirstība. Vīrusa rezervuāri un izplatītāji dabā ir savvaļas putni, sevišķi ūdensputni, kam slimība var noritēt bez raksturīgajām pazīmēm. Mājputni var inficēties, nonākot kontaktā ar inficētajiem savvaļas putniem, to izdalījumiem un fekālijām. Tāpat putnus var inficēt ar piesārņotu ūdeni, barību vai priekšmetiem (apaviem, apģērbi, inventāru), uz kuriem nonācis vīruss.

Latvijā 2025.gadā uz augsti patogēno putnu gripu laboratoriski izmeklēti 63 atrasti miruši savvaļas putni. Sešiem no tiem konstatēta augsti patogēnā putnu gripa H5N1. Atgādinām, ka šī gada maija beigās augsti patogēnās putnu gripas uzliesmojums tika konstatēts mājputnu novietnē Ogres novada Birzgales pagastā.

Augsti patogēnā putnu gripa turpina izplatīties arī citās Eiropas valstīs, kur kopumā šogad mājputnu novietnēs konstatēti 385 slimības uzliesmojumi, visvairāk – Ungārijā, Polijā, Vācijā, Itālijā, Spānijā, Bulgārijā, Francijā. Slimības uzliesmojumu pieaugums vērojams tieši pēdējā mēneša laikā – valstis ziņojušas par 113 augsti patogēnās putnu gripas uzliesmojumiem mājputnu novietnēs. Šis uzliesmojumu skaits veido teju 30 % no visiem šī gada augsti patogēnās putnu gripas uzliesmojumiem mājputnu novietnēs Eiropas valstīs.

Biežākie ugunsgrēku iemesli mājokļos

Katrs septītais ugunsgrēks Latvijā izceļas apkures dēļ – eksperti skaidro, kā pārziemot droši

Pirmie ar apkuri saistītie ugunsgrēki Latvijā parasti notiek jau oktobra vidū, kad pēc vasaras pārtraukuma tiek pieslēgtas apkures sistēmas – katrs septītais ugunsgrēks Latvijā izceļas tieši apkures dēļ, kas atlidzību ziņā veido gandrīz trešdaļu no visa apjoma. Savukārt 65% no visiem ar apkuri saistītajiem ugunsgrēkiem rodas dūmvada dēļ.

Tikmēr 26% ugunsgrēku izraisa īssavienojums, gandrīz 18% – sadzīves negadījumi, 10% – cilvēku rīcība vai nolaidība, bet turpat vai 16% izraisa kaimiņu īpašumos izcēlušies ugunsgrēki, liecina apdrošināšanas sabiedrības BALTA apkopotie dati.

Apkures sistēmas pārbaude jāveic vismaz reizi piecos gados. Vai latvieši to dara?

Daudzi joprojām uzskata, ka pietiek ar skursteņa iztīrīšanu, taču tā ir tikai daļa no ugunsdrošības. “Skurstenim jābūt ne tikai tīram, bet arī tehniski drošam. Tas nozīmē, ka jāpārbauda savienojumi, plaisas, nodrupumi un dūmejas,” skaidro Almants Bērziņš, sertificēts skursteņslaucītājs ar 20 gadu pieredzi, Latvijas Skursteņslauķu brālības biedrs. Pēc likuma apkures sistēmas tehniskais novērtējums jāveic vismaz reizi piecos gados, taču praksē par to zina vien retais.

“Cilvēki bieži vien tic, ka akts par skursteņa tīrīšanu ir drošības garantija. Patiesībā tas nozīmē tikai to, ka skurstenis ir iztīrīts, nevis to, ka viss ir kārtībā tehniski,” uzsver A.Bērziņš. Sertificēts skursteņslauķis pārbauda visu dūmvadu no kurtuves līdz izvadam, novērtē skursteņa stāvokli arī telpā, kur tas pievienots apkures iekārtai, un informē īpašnieku par konstatētajām problēmām. Tieši šādi speciālisti pamana bojājumus, kas var kļūt par ugunsgrēka cēloni.

Īpaša uzmanība ir jāpievērš ilgdedzes katliem. To lietošana ir specifiska

un tie rada daudz sodrēju, tāpēc drošai lietošanai tiem var būt nepieciešama tīrīšana arī ziemas vidū, akcentē eksperts, vienlaikus atgādinot – mitras malkas izmantošana ir vēl viens biežs risks mājoklim: tā rada daudz kvēpu, kas uzkrājas dūmvadā un var aizdegties dažu nedēļu laikā.

Janvāris – riskantākais mēnesis

Lai gan pirmie ar apkuri saistītie ugunsgrēki parasti notiek oktobrī, visbiežākie tie ir janvārī – laikā, kad sals ir stiprākais un mājas tiek pārkurinātas. “Pārkurināšana ir klasiska kļūda – īpaši mājās ar veciem malkas katliem vai krāsnīm,” skaidro skursteņslaucītājs. “Cilvēki iemet krāsnī vairāk malkas, nekā konstrukcija spēj izturēt, un karstums izplatās uz blakus konstrukcijām. Dažreiz pietiek ar vienu pārogļotu siju, lai naktī aizdegtos viss bēniņu stāvs.”

BALTA privātā īpašuma apdrošināšanas vadītājs Arnolds Linitis papildina: “Atlīdzību dati skaidri rāda – ugunsgrēki janvārī ir visdārgākie. Pērn tie veidoja vairāk nekā ceturtdaļu no visa gada izmaksām. Šogad jau astoņu mēnešu laikā ugunsgrēku atlīdzībās izmaksāti 2,8 miljoni eiro – tikpat, cik visā pērnajā gadā kopā.”

Drošākie risinājumi – siltumsūkņi un apzinīga rīcība

Pēdējos gados arvien vairāk māsaimniecību pāriet uz siltumsūkņiem, kas būtiski mazina ugunsgrēku risku. “Siltumsūkņis ir drošākais apkures veids – tur nav atklātas liesmas, kvēpu un kvēpu aizdegšanās riska,” uzsver A.Linitis. “Turklāt ikmēneša izdevumu ziņā tie vairs nav dārgāki par malku vai granulu apkuri.”

Tomēr eksperti atgādina, ka pat visdrošākai sistēmai nepietiek ar uztādīšanu vien. Regulāri jāveic arī sistēmas uzraudzība – jāpārbauda elektrības vadi, drošinātāji, ventilācija – viss, kas nodrošina drošu ekspluatāciju.

Viena pārbaude var izšķirt zimu

“Apkures sistēma ir kā pulkstenis – ja tā darbojas precīzi, to nepamana, bet, kad sabojājas, sekas var būt ļoti smagas,” atgādina A. Linitis. “Siltums mājās ir nepieciešams, bet tam jābūt drošam. Viena pārbaude pirms apkures sezonas var nozīmēt, ka ziemā nebūs jāpiedzīvo aukstas nakts vai, vēl sliktāk, ugunsnelaime,” rezumē Linitis, uzsverot, ka pēdējais brīdis apkures sistēmas apkopei bija septembra beigas, taču tiem, kas to nav paspējuši – pēdējais brīdis ir tagad.

A.Bērziņš piekrist: “Cilvēki bieži nāk pie mums tikai tad, kad problēma jau ir notikusi. Bet patiesībā pietiek ar vienu Latvijas Amatnieku kameras sertificēta skursteņslaucītāja pārbaudi gadā un pareizu kurināšanu, lai ugunsdrošības risks kļūtu minimāls. Jo šāds pieredzēji speciālists ne tikai pareizi iztīrīs, bet norādīs uz riskiem un nepieciešamajiem remontdarbiem. Ja tos veikt negribās, tad gan labāk noblombēt dūmkanālu – būs drošāk,” nosmej eksperts.

TOMS SADOVSKIS, komunikācijas vadītājs

Preses abonēšana 2026.gadam

“Vaduguns” abonēšanas cenas 2026.gadam (EUR)

	1 mēnesis	3 mēneši	6 mēneši	12 mēneši
FIZISKĀM PERSONĀM 2025.gada 12 mēnešu abonentiem	7,70	23,00	46,00	85,40

Radās
neskaidrības,
zvani –
tālr. 26161959.

Līdzjūtības

Cik skumjš man uzrakstīties liktenis,
Tas zvaigžņu diktēts debess lokos,
Ka agri vakars man ir satumsis
Bez ciruļiem un varavīksnes lokiem.
Patiesi mierinājuma vārdi lai ir
atbalsts **dēlam Vairim un
tuviniekiem**, kad jāatvadās no
INESES RAKITOVAS.
Kaimiņi: Grimiņi, Kaļvas, Pulksteņi

Dārzā novist zieds pēc zieda,
Cilvēks aiziet viņiem līdz.
Un bezgala skumjš un vientuļš
Kādā mājā atnāk rīts. (N.Dzirkale)
Izsakām visdziļāko līdzjūtību **Ninai
Naklonovai ar ģimeni, BRĀLI**
mūžībā pavadot.
Balvu Valsts ģimnāzijas kolektīvs

Pērk

Z.s “Strautiņi
iepērk **mājlopus**.
Samaksa tūlītēja. Labas cenas.
Tāl. 29411033.

**IEPĒRK
MAJLOPUS**
-AUGSTAS CENAS
-SAMAKSA TŪLĪTĒJA
-ELEKTRONISKIE SVARI
tel. 27777733
www.galasparstrade.lv

Dažādi

Astroloģija, rituālā maģija,
dziedniecība. www.elpasseks.lv.
Tāl. 20063613.

Refrīžeratoru, auto kondicionieru
remonts, apkope. Izbraucam arī pie
klienta. Tāl. 23222922.
Fotogalerija: www.307.lv/5873.

Pārdod

Skaldīta malka. Cena
37 EUR/berkubā. Piegādes apjoms
līdz 7 berkubiem. Ir sausā.
Ir maisos. Tāl. 25543700.

Pārdod sausu malku, 30 EUR/kubā.
Tāl. 26605596.

Pārdod kartupeļus (pārtikai,
stādišanai, lopbarībai), burkānus
(pārtikai, lopbarībai), sipolus, galda
bietes, graudus, cukurbietes.
Bezmaksas piegāde.
Tāl. 25442582.

Pārdod Volvo V70, 2008.gada, 2.0,
dizelis. Auto bez rūsas.
Cena 3400 EUR.
Tāl. 26569412.

Abonē Vaduguni redakcijā!
tāl. 26161959.

 aduguns IZNĀK OTRDIENĀS, PIEKTDIENĀS IZDEVĒJS SIA “BALVU VADUGUNS” Nodokļu maksātāju apliecības Nr. LV43203002982	Indekss 3004 REDAKCIJAS ADRESE TEĀTRA IELĀ 8 BALVOS, LV-4501 NORĒKINU KONTS A.S. SEB BANKA Nr. LV21UNLA0024000467345, kods UNLALV2X Publicētie materiāli ne vienmēr atspoguļo redakcijas viedokli. Par faktu, skaitļu pareizību, kā arī par sludinājumu tekstiem atbild to autors.	REKLĀMA, SLUDINĀJUMI D.Dimitrijeva T. 64507018 26161959	REDAKTORS E.GABRANOVŠ – T. 29360850 ŽURNĀLISTI: S.KARAVOIČIKA – T. 26707934; A.SOCKA – T. 29378903; I.TUŠINSKA – T. 27145837; A.LOČMELIS – T. 26665086. KOREKTORE – S.GUGĀNE GRĀMATVEDE S.BĒRZIŅA – T. 25908200 ŠOFERIS A.KIRSANOVŠ – T. 27870730 Tālrunis-autoatbildētājs – 64520961	e-pasts: vaduguns@apollo.lv mājaslapa: vaduguns.lv Datorsalikums- SIA “Balvu Vaduguns”, R.KACĒNS Iespīests SIA “Poligrāfijas grupa Mūkusalā”, Rīgā, Mūkusalas 15A Tirāža – 2001
--	--	--	--	--